motor føreren

Nr. 5 - 2021

Bli kjent med den nye ministeren

SIDE 10

Nå blir det kamp om elbilene

SIDE 4

I "gamle dager" var det utrygt å være barn i bilen

SIDE 20

Advokatfirmaet Jon Reidar Aae AS
Orkedalsv 53
7300 ORKANGER
Tlf. 72 48 79 90

Advokatfirmaet
Halvorsen & Co
Storgata 36
2000 LILLESTRØM
Tlf. 64 84 00 20
www.halvorsenco.no

Polartrans
Nordre gate 10
8622 MO I RANA
Tlf. 977 89 869

EGON RESTAURANT
Smedasundet 93 - Tlf.: 52 72 56 02

Adolfsen maskin og transport AS
Solliveien 22
9303 SILSAND
Tlf. 474 14 226

PB PIZZA BAKEREN
Modum
46 88 75 90
Åpent: Fre og lør 13-23, alle andre dager 13-22

Tromsnesvegen 79
2634 FÅVÅNG
Tlf. 61 28 01 00

JIB SERVICE AS
TLF 47 68 38 85
3055 KROKSTADELVA

Kongsberg Bandasje
HELSEARTIKLER
Kirkegata 9 A
3616 KONGSBERG
Tlf. 32 73 63 75

ØNSEN SJÅFØRSKOLE
Vestvollv 30 B
2019 SKEDSMOKORSET
Tlf. 64 83 62 62

Vr Maskin AS
Grovfjordveien 2003
9446 GROVFJORD
Tlf. 915 10 854

VIKING
REDNINGSTJENESTE
Nyland Maskin AS
6826 BYRKJELO
Tlf. 957 06 000

Opplæringskontoret for service og samferdsel
2020 SKEDSMOKORSET
Tlf. 22 25 75 03
SCTIN

Birkeland Elektro A.S
Støget 74
4760 BIRKELAND
Tlf. 37 27 61 08

Hegna.rep
Nensethveien 733
3960 STATHELLE
Tlf. 992 30 017

Mirawa Restaurant Lin Hu Zhang
Schwenckegata 1
3015 DRAMMEN
Tlf. 32 83 65 85

karma
Bevisst på mote
Marit Meløy AS
Kongegata 22
3256 LARVIK
Tlf. 33 13 16 20

Nils Ivar Braathen AS
Horgenveien 37
3300 HOKKSUND
Tlf. 913 94 618

Ingolf Viken AS
6961 DALE
I SUNNFJORD
Tlf. 902 05 061

MotorForum
Kristiansand
Barstølveien 30
4636 KRISTIANSAND S
Tlf. 38 04 10 70

Pers Trafikkskule AS
Fjellvegen 10
6800 FØRDE
Tlf. 57 82 38 88

Eiksenteret Målselv
Andslimoen
9325 BARDUFOSS
Tlf. 77 83 40 50

Gavelstad Gjestegård AS
Østsideveien 545
3275 SVARSTAD
Tlf. 33 15 59 59

Autoservice Solør
Flismyrveien 30
2280 GJESÅSEN
Tlf. 62 95 35 55

Specsavers Optikk
Optiker Wøllo AS
Øvre Torgg. 4
3017 DRAMMEN
Tlf. 32 89 89 50

Lyseng Billakkering
Norderhovsgata 23
3512 HØNEFOSS
Tlf. 919 12 220

Alf Johansen AS
Brøløsvegen 59
3840 SELJORD
Tlf. 35 06 49 00

MELHUS TRAFIKKSKOLE
Melhusvegen 432
7224 MELHUS
Tlf. 72 87 03 89

Mekonomen
Bilverksted
Husby Bilverksted A/S
Prestgardsvegen 1
6630 TINGVOLL
Tlf. 71 53 12 43

Høybråten Glasservice AS
Micheletveien 54
1053 OSLO
Tlf. 920 23 503

BAT
Buskerud Anleggstransport
3420 LIERSKOGEN
Tlf. 32 84 98 02
www.BAT.no

Linneruds Biltransport AS
Finstadvegen 217
2072 DAL
Tlf. 905 45 735

VERÅSDAL TRANSPORT AS
4855 FROLAND
Tlf. 37 03 71 40

Sirdal Betong AS
Sirdalsveien 4021
4440 TONSTAD
Tlf. 950 34 615

AS Elektro
Skeivegen 49
6650 SURNADAL
Tlf. 71 66 23 52

Utne Transport AS
Statsmin Torps v 49
1722 SARPSBORG
Tlf. 69 13 72 30

NorDan
Stasjonsveien 46
4460 MOI
Tlf. 51 40 40 00

Mekonomen
Bilverksted
MTF Bil as
Åsheimveien 32
3490 KLOKKARSTUA
Tlf. 992 74 977

Eina Almenning
Einavegen 1942
2843 EINA
Tlf. 61 15 94 50

Refsland Transport AS
Marknesvingen 9
4052 RØYNEBERG
Tlf. 918 30 961

Rusettervernet i Sogn og Fjordane
PB 311
6901 FLORØ
Tlf. 948 34 493

Bygg og Malesenter AS
Mobekkvegen 1154
2232 TOBØL
Tlf. 464 18 644

Salong Alf Andersen
Nedre Storg 16
3015 DRAMMEN
Tlf. 32 83 24 31

05210
skientaxi.no

Fineide Transport AS
Nordsjøvegen 27
8642 FINNEIDFJORD
Tlf. 75 19 51 45

Eikeland Trafikkskole AS
Borkedalsveien 31
4790 LILLESAND
Tlf. 37 27 20 02

UniProtect
Reinsvegen 50
5643 STRANDVIK
Tlf. 56 58 16 49

Sole AS
3359 EGGEDAL
Tlf. 32 71 17 00

Active Services AS
Sagaveien 66C
1555 SON
Tlf. 930 04 146

Alfa kurs- og behandlings-senter
3158 ANDEBU
Tlf. 33 30 67 50

MIX
Mix Go`biten Kiosk
Lilleåsgata 1, 3340 ÅMOT
Tlf. 32 78 36 00

AutoMester
ENKELT FOR DEG – BRA FOR BILEN
Tømra Bilverksted AS
Selbuvegen 695
7584 SELBUSTRAND
Tlf. 479 33 060

Ramlo Sandtak AS
Industriv 63
7080 HEIMDAL
Tlf. 962 25 300

ONSØY TRAFIKKSKOLE
Tlf. 473 00 011

Grøtting Dyretransport AS
Sørskogbygdvegen 153
2410 HERNES
Tlf. 906 98 834

Stil Frisør og Velvære AS
Parkvegen 13 - 1. etg.
6856 SOGNDAL
Tlf. 57 67 10 10

MAFO AS
Øverbygdsvegen 926
2656 FOLLEBU
Tlf. 404 02 119

Ørland Bil AS Toyota
Fjæraveien 2
7130 BREKSTAD
Tlf. 72 52 27 50

Os Auto AS
Industrivegen 13
5210 OS
Tlf. 56 30 81 00

Flanderborg Rammer og Kunst
Nedre Flanderborg 5
7374 RØROS
Tlf. 72 41 05 90

Betongentreprenør Arne-Olav Tveit
Drangedalsveien 1260
3760 NESLANDSVATN
Tlf. 958 15 445

Eidsvoll Trafikkskole A/S
2070 RÅHOLT
Tlf. 63 96 47 20

Jans Bilberging
Grandev. 21
6783 STRYN
Tlf. 970 82 373

Nor bilpleie AS
Henrik Bulls veg 48
2069 JESSHEIM
Tlf. 63 97 36 46

Lena & Centrum Trafikkskole AS
Vallevegen, 2850 LENA
Tlf. 61 16 14 50

NorthSea Terminal AS
Tangenvegen 40
3950 BREVIK
Tlf. 35 57 37 50

Sulland Tromsø AS
9015 TROMSØ
Tlf. 77 60 99 00

Låssenteret AS Kristiansand
Vige Havnevei 6
Tlf. 417 00 190

BRATTLI BYGG
Tjore 85
4887 GRIMSTAD
Tlf. 907 68 447

Steinkjer Bil AS
Fjordgata 9
7714 STEINKJER
Tlf. 74 17 08 50

Ramse Malerservice AS
Vatnestrømveien 3
4730 VATNESTRØM
Tlf. 902 70 738

Innhold nr 5-2021

3 MA-hjørnet
4 Nå blir det kamp om elbilene
6 Leaserne vil ha hybrider
8 Bilkameraer truer personvern
10 Møt Jon-Ivar Nygård
12 Nå forsvinner serviceheftet
14 Ny type dekkmerking
16 Forbereder vinterkontrollene
18 GPS-jamming kan være farlig
20 Barns sikkerhet i bilen
24 Fire av fem frykter glatte veier
26 "Støtfanger-kjøring"
28 50 julenøtter
30 Test: Kia e-soul
32 Campingliv i 2022
34 MA-medlem
38 Ung i Trafikken
42 Kryssord

MA-hjørnet

En kort historie om nesten alt

Elisabeth Fjellvang Kristoffersen
generalsekretær

Det er tittelen på en bok jeg leser for tiden, og som er blitt en klassiker innen populærvitenskap siden den første gang ble utgitt i 2003. Boka handler om hva som har skjedd etter Big Bang og framover i tid. Den sneier innom det meste som dreier seg om vår naturvitenskapelige oppfatning av Jorden og universet, framstilt på en måte som gjør at alle kan forstå det, til og med undertegnede …

Sannelig har jeg lært mye som jeg ikke hadde anelse om. Bare det å få en reell forståelse av hvor ferskt i tid menneskelivet er, og hvor uendelig skjørt og samtidig så livskraftig alt liv er, har vært en nyttig påminnelse.

I en sånn sammenheng kan det vi i MA jobber med, virke ubetydelig. Men så er det jo nettopp de små marginene som utgjør forskjellen på liv eller død, og om du og jeg skal ha det bra og fungere godt, som er det viktige her og nå. Da gir det mening å bry seg om trafikksikkerhet og kjempe for tiltak som vil gi færre ruskjørere på vei og på sjø.

Vi har fått ny regjering. Den såkalte Hurdalsplattformen, nevner faktisk ikke ordet «trafikksikkerhet» i det hele tatt. Den slår riktignok fast at regjeringen skal «fortsette arbeidet med en nullvisjon», men ser vi på deres forslag til nytt statsbudsjett er det ikke i tråd med denne målsettingen.

Her foreslås det blant annet at tilskuddet til tryggere skoleveier og nærmiljøer blir redusert fra 40 mill. kr til 20 mill. kr. i 2022. De reduserer også bevilgningen til mindre investeringstiltak på eksisterende riksveinett med 270 mill.kr. Det vil bety færre tiltak som forhindrer møteulykker og utforkjøringer og forbedrer trafikksikkerheten for syklende og gående. La oss håpe at dette ikke går igjennom, og at statsråden virkelig mener det han gir uttrykk for i intervjuet vi har gjort med han på side 10.

Rapporten «Trafikksikkerhetsutviklingen 2020» fra Statens vegvesen forteller hvordan vi ligger an i forhold til målet om maksimalt 350 drepte og hardt skadde i veitrafikken innen 2030.

For å nå målet burde vi i 2020 vært nede i 600 drepte og hardt skadde. Det var vi ikke. Fasit viser 720. For mens antall drepte har gått ned, har dessverre antall hardt skadde økt. Skal vi nå nullvisjonen må det være politisk vilje til å investere nødvendige midler og å iverksette konkrete tiltak som virker.

Så vil jeg til slutt ønske deg ei riktig god jul! Og mangler du lesestoff, ja, da er anbefalingen klar; En kort historie om nesten alt!

Elisabeth

UTGIVER
MA – Rusfri Trafikk
v/ generalsekretær Elisabeth Fjellvang Kristoffersen

REDAKTØR
Jøran Ledal
Kontakt: +47 932 45 009 // ledal@me.com

ANNONSER
Faktureringsservice Sør AS:
+47 32 24 44 33 // faktserv@faktserv.no

ADRESSER OG EPOST
Besøksadresse: Dronningens gate 6, 0152 Oslo
Postadresse: Pb 752, Sentrum, 0106 Oslo
Telefon: +47 22 47 42 00
E-post: ma@marusfritrafikk.no
Hjemmeside: www.marusfritrafikk.no

MEDLEMSSERVICE/ABONNEMENT
Tlf. 22 47 42 00

TRYKK
Merkur Grafisk AS, Pb 25, 0901 Oslo
ISSN 0027-2213 (trykt utg.)
ISSN 2535-4639 (online)

KONTORTID
Mandag-fredag: 09.00–14.30

UNG I TRAFIKKEN
v/ daglig leder Stig Eid Sandstad
Telefon: +47 909 64 646
Epost: post@ungitrafikken.no
Hjemmeside: www.ungitrafikken.no

BMWs store, elektriske SUV iX er blant modellene som virkelig sliter med ventetid nå. Vil du ha denne med 4x4 og største batteripakke, må du nå vente til 2023.

I 2022 kan det bli tøff

Mye tyder på at dette blir siste år før avgiftene kommer. Da vil mange sikre seg en elbil.

Av Knut Skogstad

Avgift og dyrere biler – eller ikke? Denne høsten har vært preget av mye usikkerhet rundt bilavgifter og mulig innføring av moms på elbiler. Først la Solberg-regjeringen frem et forslag om å stramme inn avgiftsregimet for ladbare hybrider kraftig. Så kom Hurdalserklæringen fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet der de tok til orde for moms på elbiler til over 600.000 kroner.

Ett år til uten moms?

Slik det ser ut i skrivende stund, går forslaget om nye avgifter på ladbare hybrider gjennom. Mange av disse vil dermed bli adskillig dyrere fra nyttår av. Mens elbilene overlever ett år til uten moms.

Nettopp fritaket fra moms og alle andre avgifter, har blitt sett på som helt avgjørende for at elbilene har gått sin seiersgang i det norske markedet i snart ti år. Tradisjonelt har Norge hatt verdens høyeste bilavgifter, dermed også priser. Men for elbilene har det vært helt motsatt. Ingen avgifter og fritak fra moms, har gjort at Norge har hatt verdens billigste elbiler.

Dette har kostet staten store penger i form av tapte inntekter. Og etter hvert som det har kommet stadig dyrere og mer eksklusive elbiler, har flere tatt til orde for at det bare er rett og rimelig at kjøperne av disse også bidrar til statskassen.

Må søke EFTA

– At det ikke skjer fra nyttår, kan vi nok takke EFTAs overvåkningsorgan ESA for. De overvåker at Norge følger reglene i EØS-avtalen. Norge må søke ESA om dispensasjon når vi ønsker å gjøre noe med momsreglene, for eksempel å frita elbilene fra moms. Her har vi nå fritak som gjelder ut 2022. Da Arbeiderpartiet og Senterpartiet i oktober tok til orde for å innføre moms på dyrere elbiler, tyder mye på at de kjapt fant ut at det ikke var mulig å få avklart dette med ESA innen nyttår, sier Brooms redaksjonssjef Vegard Møller Johnsen.

Kan bli dyrt å vente

I tillegg var motstanden betydelig fra miljøvernhold og fra de som jobber for elbilene i Norge. Fra bilbransjen ble det også anført at det å endre avgifter på så kort varsel, innebærer stor grad av usikkerhet.

Dermed blir det altså ett år til uten moms og avgifter. Møller Johnsen tror også det kan bli det siste:

– Ja, mye tyder på det. Norge har altså søkt og fått fritak ut 2022. Nå får regjeringen tid til å tenke mer langsiktig. De kan sende en ny søknad hvis de for eksempel ønsker å starte med halv moms, eller vil ha en differensiering ut fra pris. Eller de kan la være å søke – og innføre 25 prosent moms på alle elbiler fra 1. januar 2023. Det skal bli svært interessant å følge dette videre.

Uansett betyr dette at mange vil ønske å sikre seg en elbil i løpet av 2022. Å

Bestill nå – få bil i 2023

Mangelen på halvledere gir flere spesielle utslag for elbilene. Ett eksempel finner vi oss BMW som har til dels ekstrem ventetid på noen utgaver av elbilene i4 og iX. Her har BMW gått ut med leveringstid på rundt 16 måneder. Bestiller du bil i dag, får du den altså ikke før et godt stykke ut i 2023. Det er nok egnet til å skremme bort mange av interessentene.

Også den langt mer folkelige Skoda Enyaq sliter med lang leveringstid og vil helt sikkert tape mye salg på dette. Generelt ligger ventetiden på mange modeller i elbilklassen på rundt tre måneder, avhengig av hvor mye skreddersøm kundene ønsker seg. Det er også flere merker som har biler på lager eller på vei inn og som dermed kan levere kjapt.

Hvor lenge vil stortingsflertallet la elbilene bli solgt uten moms? Mange frykter at 2022 blir det siste året med avgiftsfritak - og i så fall kan det bli hard kamp om elbilene det neste året.

f kamp om elbilene

Tesla kuttet prisene på sin Model 3 i år, det har bidratt til rekordsalg av denne bilen. Utover høsten har også storebror Model Y kommet sterkt.

Volvo C40 er en av de nye elbilene som ruller ut på norske veier i 2022. Her er den fotografert under lanseringen i Belgia tidligere i høst.

vente kan bli dyrt – særlig for de mer kostbare bilene.

Bilbransjen venter seg derfor svært høy aktivitet. Men utfordringen for mange kan bli leveringstid og et kappløp for å få bil før nyttår.

Svært høy elbilandel

– Den internasjonale mangelen på halvledere er en real hodepine for bilbransjen. Den gjør at produksjonen hos mange er mye lavere enn normalt. Det er lange ventelister på enkelte modeller. Samtidig er det ikke helmørkt. Noen bilprodusenter ser ut til å takle dette bedre enn andre. Det gjelder blant annet flere av de nye kinesiske merkene som nå har kommet til Norge. Tesla leverer også ut biler i høyt tempo. Og det positive er at mange kommer til å prioritere elbiler fremfor andre biler, for å klare strenge utslippskrav som alle bilprodusenter må forholde seg til, sier Møller Johnsen.

I år ligger det an til at Tesla Model 3 og Model Y tar de to øverste plassene på bilsalgs-pallen her hjemme. Egentlig skulle Volkswagens elektriske SUV, ID.4, gitt de to svært tøff kamp. Her har nemlig salget gått strykende. Men Volkswagen har leveringsutfordringer, og dermed har det blitt ventetid. Svært mange kunder får ikke bilene sine før til neste år.

Samtidig kommer det en rekke nye elbiler ut på markedet i 2022. Leveringssituasjonen for disse kommer nok til å variere mye. Norske importører begynner nå å merke at elbilsalget løsner i de store markedene. Vi er ikke lenger i en særstilling, dermed må vi også konkurrere med andre, hvis det blir knapphet på biler.

Elbilandelen ligger an til å ende et sted mellom 65 og 70 prosent av det totale personbilsalget i år. Neste år tyder mye på at det vil nærme seg 80. Kanskje også høyere, hvis det blir full elbil-bonanza i markedet.

– Folk kjøper elbil, men leaser ladbar hybrid

– Tallene viser at folk kjøper elbil, men leaser ladbar hybrid. Det bekymrer meg. Fortsetter det slik når vi ikke Stortingets mål om at alle biler som selges skal være nullutslipp i 2025, sier Christina Bu, generalsekretær i Norsk elbilforening.

Av Jøran Ledal

Elbilandelen i leasing- og næringsmarkedet, som utgjør nesten halvparten av nybilsalget, ligger så langt i år på litt over 40 prosent. Bu mener Stortinget nå har en gylden mulighet til å gjøre noe med dette.

– Unngå omkamp på bilavgiftene i Solberg-regjerings budsjettforslag. Ladbare hybrider konkurrerer i for stor grad mot elbiler i nybilmarkedet. Halvparten av de ladbare hybridbilene som er solgt så langt i år, har null i engangsavgift, sier Bu i en pressemelding.

I statsbudsjettforslaget er det foreslått betydelig mindre avgiftsrabatter for ladbare hybrider, noe som begrunnes med at «det største hinderet for å nå 2025-målet er de ladbare hybridbilene».

Elbilforeningen mener de ladbare hybridene har vært nyttige i en overgangsfase, men nå må det styres mot fullelektrisk nybilsalg.

– Det gir ingen mening å fremdeles gi store, tunge biler som kan gå på fossilt drivstoff null i avgift, slår Christina Bu fast.

Påstanden står imidlertid i kontrast til tidligere forskningsresultater fra Transportøkonomisk Institutt (TØI). I rapporten «Eksperimentell testing av ladbare hybridbiler» skriver forskerne at ladbare hybrider har store miljøfordeler når de lades hyppig og kjøres i elmodus, men at fordelen er mindre enn typegodkjenningsverdiene tilsier.

Den overordnede konklusjonen var at bilene gir substansielle miljøfordeler sammenlignet med bensin- og dieselbiler av tilsvarende ytelse. CO2-utslippet reduseres med 30-50 prosent avhengig av bilens konfigurasjon. Lokal luftkvalitet ser ikke ut til å være en utfordring med disse bilene sammenlignet med bensin- og dieselbiler av tilsvarende ytelser.

TØI-rapporten ble utgitt i 2016, og ble forfattet av forskerne Erik Figenbaum og Christian Weber.

Finner du din bil blant de mest populære i 2021?

Nummer 1: Tesla Model 3

I oktober var Skoda Enyaq (760), Audi Q4 e-tron (649) og Hyundai IONIQ 5 (585) de meste solgte bilmodellene.

Ser vi på salget så langt i år, er det Tesla Model 3 som har solgt best, med Toyota Rav4 på en foreløpig andreplass.

To kinesiske merker er også inne blant de 20 mest solgte modellene: Polestar og MG.

Nummer 2: Toyota RAV4

Nummer 17: MG ZS

MODELL	SOLGTE
Tesla Model 3	*9319*
Toyota RAV4	*7749*
Volkswagen ID.4	*7202*
Volvo XC40	*5710*
Ford Mustang Mach-E	*5350*
Audi e-tron	*5094*
Tesla Model Y	*4875*
Skoda Enyaq	*4695*
Nissan Leaf	*3947*
Mercedes-Benz EQC	*3544*
Polestar 2	*3284*
Volvo XC60	*2795*
Peugeot 2008	*2777*
Hyundai Kona	*2736*
Volkswagen ID.3	*2736*
Hyundai IONIQ 5	*2641*
BMW X3	*2383*
MG ZS	*2344*
Kia Niro	*2158*
Toyota Corolla	*2144*

Motorføreren har hentet ut salgstall pr 18. november fra Opplysningsrådet for Veitrafikken.

INNVIK FJORDHOTEL
Hotellet «med fjorden i hagen». Badestampar, badestrand, sandvolleyballbane. Alkoholfritt. Rom med fin utsikt, god mat. Kort avstand til kjende turistmål i området, som Vestkapp, Briksdalsbreen, Geiranger.
For informasjon/påmelding: Tlf: 57 87 49 90
post@innvikfjordhotell.no, www.innvikfjordhotell.no

Lofot Entreprenør
Sjøveien 101
8370 LEKNES
Tlf. 76 05 41 00
www.lofotentreprenor.no

bayauto as
Tel. 38 10 76 00
www.bayauto.no
Ford

BLINK HUS
Sigdal
www.blinkhus-sigdal.no
Tlf. 32 71 14 90

Møre og Romsdal fylkeskommune Samferdselsavd.
Fylkeshuset, 6404 MOLDE
Tlf. 71 25 80 00
www.mrfylke.no

Høyanger Bil A/S
Einar Ramslis g 29 5900 HØYANGER
Tlf. 57 71 32 77

BRB Bygg AS
Hellebergveien 35, 3960 STATHELLE
Tlf. 906 18 673

Ornes Båtbyggeri AS
Ornes, 6870 ORNES
Tlf. 57 68 39 30

Sele Kalk AS
Kornvegen 123, 4352 KLEPPE
Tlf. 959 71 737

Ny teknologi skaper trøbbel for personvernet vårt:

Nyere biler er ofte fulle av kameraer, både inni, foran, bak og over. Men personvernreglene begrenser hva du kan filme, når du kan filme og ikke minst hva opptakene kan brukes til.

Opptak med bilkamera k

Av Jøran Ledal

– I utgangspunktet kan du bruke kameraer i og på bilen til å gjøre opptak som er ment til personlige formål. Det kan for eksempel være på bilturen hvor du ønsker å ta vare på bildene av naturen og omgivelsene. Poenget med disse opptakene er at de kun er ment til personlig bruk, ikke for å avdekke kriminalitet eller til offentlig publisering. Vi ønsker definitivt ikke en utvikling i retning av de russiske Youtube-snuttene hvor alvorlige ulykker gjøres til underholdning, sier Atle Årnes, fagdirektør teknologi i Datatilsynet.

OK på søndagsturen

Med andre ord er det ikke noe i veien for å la dashbord-kameraet gjøre opptak mens du er på søndagstur med bilen, men du skal altså være forsiktig med å dele opptaket med resten av verden. I teorien har du heller ikke adgang til å la kamera gå «sånn i tilfelle noe spennende skulle skje», men det kan naturlig nok være vanskelig å skille opptak som er «ment til privat bruk» og filming med andre motiv i bakhodet.

Noe du uansett ikke skal gjøre, er ifølge Årnes å publisere bilder eller film av noen som gjør antatte ulovligheter og som ikke har samtykket – for eksempel på sosiale medier som Facebook.

– I så fall risikerer du en heftig reaksjon fra Datatilsynet, advarer han. Selv om en deling i sosiale medier kan bidra til å identifisere personer som står bak uønskede hendelser, er det ikke anledning til å publisere innhold som mistenkeliggjør noen. Dersom bilkameraene dine fanger opp noe ulovlig, skal du ta dem videre til politiet, formaner Årnes, og understreker at det er politiets og rettsvesenets jobb å etterforske og eventuelt dømme.

– Politiets oppgave

– Vi kan ikke ha det slik at privatpersoner selv opptrer som etterforskere og dommere, sier han, og legger til at de samme begrensningene gjelder for forsikringsselskapene, forklarer han.

Opptak kan i noen tilfeller bidra til å avklare ansvarsforhold ved eventuelle uhell og situasjoner i trafikken, men også forsikringsselskapene er bundet av de samme begrensningene i personvernlovgivningen. Dersom filmen avdekker en kriminell handling, er politiet rett adressat for eventuell etterforskning.

Tesla går lengst

Selv om nær sagt alle bilprodusenter deltar i «kamera-kappløpet» på nye modeller, har Tesla for lengst gått flere skritt lengre enn konkurrentene. Ikke minst gjennom kamerafunksjonen «Sentry Mode», som enkelt forklart innebærer at bilen bruker samtlige utvendige kameraer til å overvåke om noe skjer rundt bilen mens den står parkert. Teknisk sett foregår opptaket kontinuerlig, men slettes ifølge produsenten fortløpende med mindre noen nærmer seg

Forsvaret vurderte forbud mot Tesla

Den innebygde Sentry Mode-funksjonen i Teslaene har skapt hodebry for institusjoner som er særlig opptatt av sikkerhet. I 2019 vurderte Forsvarets kampflybase å forby privat kjøring med Tesla inne på de militære områdene, men landet på at det var tilstrekkelig å pålegge sine ansatte og besøkende å slå av systemene.

– Kamerasensorer på kjøretøy er en sårbarhet som vi er bevisst, men vi må leve med teknologien på en måte som gjør at vi i minst mulig grad kompromitterer informasjon og data som ikke bør havne hos uvedkommende, uttalte oberstløytnant Michael Baas Bottenvik-Hartmann til digi.no tidligere i år.

Han mener det viktigste tiltaket er bevisstgjøring.

– Det handler ikke bare om hvor alle ansatte kjører til enhver tid. Det er viktig at man er klar over hvilken teknologi man har med seg, enten det er en bil eller en mobiltelefon. Begge deler inneholder avansert teknologi som kan brukes til å hente ut sensitiv informasjon - og som andre kan ta kontroll over, selv om du har skrudd dem av.

En Tesla-eier på Kongsvinger fant film av sykkeltyven på bilens kamerasystem. Datatilsynet venter ennå på en klargjøring av reglene om skjulte opptak fra bilkameraer.

Fagdirektør Atle Årnes i Datatilsynet.

kun lov til privat bruk

bilen, eller kommer borti den. Da blir hendelsen, samt de foregående ti minuttene, lagret på et minnekort i bilen.

Delte film av sykkeltyv

I Kongsvinger ble temaet aktualisert tidligere i høst da en sykkeltyv dukket opp på en overvåkingsfilm som ble fanget opp av offerets Tesla som sto parkert i nærheten. Kvinnen delte videoen på en Facebook-gruppe, og etter kort tid ble tyven både identifisert og pågrepet av politiet.

Datatilsynet har tidligere uttalt at bruk av Sentry Mode er tillatt så lenge opptaket er til privat bruk, men Årnes erkjenner at det kan være problematisk dersom opptakene gjøres på offentlig sted – og uten at omgivelsene blir gjort oppmerksomme på overvåkingen. Normalt skal som kjent kameraovervåking informeres om via skilter eller annen merking.

– Det Nederlandske Datatilsyn, som er ledende GDPR-tilsynsmyndighet for Tesla i Europa, holder for tiden på med å avklare bruken av Tesla sentry mode. Vi ønsker å avvente hva de kommer frem til når det gjelder bruken av sentry mode og lovligheten når det gjelder kameraopptak, sier Årnes til Motorføreren.

Ifølge Datatilsynets veiledning om private opptak, er du forpliktet til å be om samtykke dersom du vurderer å publisere et bilde eller en video «som viser en eller flere bestemte personer, altså bilder der de enkelte personene er hovedmotivet.».

Tesla med livestreaming

Tesla har tidligere opplyst at opptak fra dashbordkameraet og den såkalte Sentry-modusen, kun lagres på kundens USB-lagringsenhet, og at Tesla ikke har noen som helst tilgang til materialet – med ett unntak: Dersom bilen registrerer et innbrudd, for eksempel ved at et vindu knuses, overføres videoopptaket til Tesla, hvor det lagres i 72 timer. Dette er ment å fungere som en sikkerhetskopi for kunden.

Tanken er at opptakene skal kunne være nyttige for å kunne identifisere innbruddstyver og utøvere av hærverk, eller enklere å kunne avgjøre skyld i forsikringsspørsmål, for eksempel ved påkjørsel.

Nylig ble det kjent at Tesla i USA har rullet ut en programoppdatering som gjør det mulig å livestreame alt som skjer rundt bilen – via en mobiltelefon eller pc. Det er ennå usikkert når – eller om - oppdateringen også vil bli tilgjengelig for norske bileiere, og i så fall er det all grunn til å tro at Datatilsynet tvinges til å ta en snarlig beslutning om bruken vil være lovlig i Norge.

Jon-Ivar Nygård er Norges nye samferdselsminister.
FOTO: ARBEIDERPARTIET

Landets ferske samferdselsminister er 48 år, og kommer fra Sellebakk i Fredrikstad. Han rakk knapt å finne plassen sin på Stortinget før en ny jobb ventet. Ved Kongens bord.

Av Jøran Ledal

Etter ti år som Ap-ordfører i Fredrikstad, ble han i høstens valg for første gang innvalgt som stortingsrepresentant fra Viken. Men det skulle altså ikke gå mange dagene før enda en helt ny arbeidssituasjon ble introdusert for ham: Da Jonas Gahr Støre leste opp navnene over landets nye statsråder, fikk vi vite at Jon-Ivar Nygård er mannen som skal ha det overordnede ansvaret for luftfarten, veiene, jernbanen, postvirksomheten og riksveifergene.

– Hvilke tiltak ønsker den nye samferdselsministeren å prioritere for å bedre trafikksikkerheten på norske veier?

– I Hurdalsplattformen står det at regjeringen vil intensivere arbeidet for å nå visjonen om null drepte og hardt skadde i trafikken. Nullvisjonen innebærer en bred tilnærming i trafikksikkerhetsarbeidet, på tvers av sektorer og med et vidt spekter av tiltak.

– Vi skal først og fremst videreføre gode trafikksikkerhetstiltak som vi vet fungerer godt. I tillegg til infrastruktur- og kjøretøytiltak, vil det være viktig å rette oppmerksomheten mot høyrisikofaktorer og trafikantrettede tiltak i tiden fremover. Jeg vil legge til at arbeidet med ny Nasjonal tiltaksplan for trafikksikkerhet på vei (2022-2025) er godt i gang. Tiltaksplanen skal følge opp og konkretisere hovedinnsatsområdene i Nasjonal transportplan. Det er summen av innsatsen til statlige, fylkeskommunale og kommunale aktører, interesseorganisasjoner og andre, som skal bidra til at vi når målene våre.

– Derfor er jeg ekstra glad for at MA – Rusfri Trafikk og andre interesseorganisasjoner bidrar aktivt inn i planarbeidet. Jeg ser frem til at Statens vegvesen med alle involverte, legger fram planen i mars 2022, og jeg mener denne planen blir viktig for å nærme oss de ambisiøse målene som er satt for trafikksikkerhetsområdet.

– Selv om antall drepte i trafikken synker for hvert år, fører rus til altfor mange drepte og hardt skadde. Hva vil du gjøre for å bli kvitt rus i trafikken?

– Det er dessverre for mange som daglig kjører i ruspåvirket tilstand på norske veier. Det er ikke overraskende at dette er en medvirkende faktor til en betydelig andel trafikkulykker. Det er heller ingen quick fix for å bli kvitt all ruspåvirket kjøring på veiene våre. Vi må jobbe for å bedre kunnskapen til sjåførene og rette arbeidet mot trafikantene. Jeg mener den jobben som blant annet MA – Rusfri Trafikk og Ung i trafikken gjør her i Norge, er av stor betydning. Vi vet også at fortsatt mange kontroller er avgjørende i innsatsen mot ruspåvirket kjøring. I tillegg samarbeider vi med Justis- og beredskapsdepartementet for å kontinuerlig utvikle regelverket mot ruspåvirket kjøring.

– Jeg kan nevne at departementet nylig har hatt på høring en faglig rapport og et forslag til endringer i forskriften om faste grenser for påvirkning av andre berusende og bedøvende midler enn alkohol. Der foreslås det blant annet å innføre faste straffbarhetsgrenser for amfetaminer, det vil si hvor mye man kan ha av stoffet i blodet når man

Navn: **Jon-Ivar Nygård** Familie (siv. status): **Samboer**

Yrke: **Samferdselsminister** Bosted: **Fredrikstad**

Alder: **48 år** Fritidsinteresser: **Kjøre båt**

Her er landets **nye sjef** for det som skjer på **veiene** våre

kjører i trafikken, tilsvarende 0,5 og 1,2 promille for alkohol. Amfetaminer er et potensielt trafikkfarlig stoff som dessverre mange blir tatt med i saker som gjelder ruspåvirket kjøring. Departementet arbeider nå med å oppsummere høringen av forslaget.

– Hvordan stiller samferdselsministeren seg til forslag om å øke fartsgrensene på en del norske motorveier?

– Fartsgrensene i Norge skal settes ut fra standarden på veien og forholdene rundt veien. Det er viktig for å ivareta både trafikksikkerhet, fremkommelighet og miljø. Hvilke fartsgrenser som bør brukes på den enkelte strekning, vurderes og anbefales av dyktige fagfolk. Vi har heldigvis meget gode fagmiljøer i Norge som jobber godt med å sette riktige fartsgrenser. Så må sjåførene følge fartsgrensene – det er det absolutt viktigste. Stortinget har fattet et vedtak der de ber regjeringen gjennomføre en prøveordning med fartsgrense 120 km/t på de nyeste og beste firefelts motorveiene. Som en oppfølging av dette har departementet bedt Statens vegvesen utrede en prøveordning med 120 km/t på utvalgte strekninger. Jeg vil ta stilling til dette når Statens vegvesen kommer med sine anbefalinger. Siden fart er den enkeltfaktoren som i størst grad bidrar til alvorlige ulykker på norske veier, skal trafikksikkerhet være et sentralt moment i utredningen.

– Hva synes du om standarden på norske veier?

– En jevn og god veistandard er viktig for både trafikksikkerheten og framkommeligheten for alle som bruker veiene. Vi er et langstrakt land med veier over og gjennom fjell. Over og under fjorder. Rundt og gjennom skoger. Det er ikke til å komme fra at det fører til en del ulike standarder. Noen steder er den veldig god, mens den andre steder absolutt må bli bedre. Vi ønsker jo å utarbeide en helhetlig og forpliktende plan for å redusere vedlikeholdsetterslepet på både riksveier og fylkesveier. For fylkesveiene i samspill med fylkeskommunene. Det samme gjelder rassikring på fylkesveier. Hovedoppgaven er å gjøre det trygt å kjøre på norske veier, og da er svaret mange steder vedlikehold og mindre fornyingsprosjekter. Vi ser også at i løpet av de siste 10 årene har faktorer knyttet til selve veien eller det rundt, medvirket til i underkant av 30 prosent av dødsulykkene på norske veier.

– Hva synes du om å senke dagens promillegrense til sjøs (for fritidsbåter) fra 0,8 til 0,2?

– Dette er Nærings- og fiskeridepartementets ansvarsområde, så det skal de få svare ut. Generelt vil jeg si at det er viktig at folk er forsiktige også på sjøen. Jeg er veldig glad i båtlivet selv, og vet dette godt.

– Hvordan skal vi sikre enda bedre flyt og trygghet i trafikken i fremtiden?

– God og trygg trafikkavvikling er avhengig av et godt samspill mellom trafikantene. Vi må også sørge for å ha gode nok veier. Det er likevel ofte sammensatte årsaker til ulykker på norske veier. For å nå våre mål og ambisjoner, mener jeg det er avgjørende at velfungerende tiltak videreføres og styrkes, samtidig med at økt kunnskap brukes for å utvikle nye tiltak.

– Hvilken rolle bør UP ha i fremtiden?

– UP er i dag spydspissen i politiets operative tjeneste på vei og står for rundt 90 prosent av politiets fartskontroller. UP er helt sentrale i det norske trafikksikkerhetsarbeidet, og et avgjørende verktøy i den samlede nasjonale innsatsen på veiene våre for å nå ambisjonene i nullvisjonen. Jeg mener UP må ha denne sentrale rollen i trafikksikkerhetsarbeidet også i årene som kommer.

– Hvordan er samferdselsministeren selv bak rattet?

– Jeg forsøker å kjøre så ansvarsfullt som mulig i hverdagen. Nå har jeg kommet i en situasjon hvor jeg i liten grad kjører egen bil, men jeg skal sørge for å vedlikeholde kjøreferdighetene likevel.

– Hva er det mest irriterende du opplever i trafikken?

– Jeg tror det er noe iboende hos de fleste av oss at det å sitte i kø kan være irriterende, men det mest irriterende jeg opplever er førere som ikke overholder forbudet mot bruk av mobil under kjøring. Jeg møter alt for mange som ser ned i mobilen mens de kjører eller sitter med telefonen til øret. Mobilbruk, og alt annet enn de faktiske kjøreoppgavene, er forbundet med svært høy risiko å gjøre bak rattet, både for deg selv og de rundt deg.

– Noe som kanskje oppleves mer skummelt enn irriterende, er myke trafikanter som ikke bruker refleks nå som høstmørket virkelig har gjort sitt inntog. Husk refleks – alltid.

Digital service log: Flere og flere biler kommer nå med digital service-log hvor serviceinformasjonen lagres i bilens infotainment-system.

Nå forsvinner dette verdidokumentet fra bilen din

Også her gjør digitaliseringen sitt inntog.

Av Benny Christensen

Den lille boka lever et stille og unnselig «liv» i hanskerommet på de fleste biler, men den er et viktig verdidokument. Særlig den dagen bilen skal selges eller byttes inn. Der er det stempler, datoer og kilometerstand som forteller når bilen har hatt service, sirlig innført i ulike kolonner.

Det er selvfølgelig bilens servicehefte vi snakker om. Et dokument som er nyttig å slå opp i – og som sier mye om bilens tidligere liv. Kanskje heller ikke så rent lite om eieren av bilen i tillegg...

Er alle servicene fulgt til punkt og prikke på eksakt riktig dato og kilometerstand? Eller til og med litt før intervallet – og gjerne hos en merkeforhandler? Ja, da tyder mye på at bilen har hatt en forsiktig og nøye eier som har tatt godt vare på den. Det er jo slike bruktbiler vi aller helst vil kjøpe. De får vi også en høyere innbyttepris for.

Vis meg serviceboka di ...

I motsatt fall: Et par tilfeldige servicer på ulike steder, litt nå og da, utført ved feil kilometerstand og utenom riktige datoer. Kanskje har man hoppet over de viktige, men dyre storservicene også. Det vitner gjerne om et litt lemfeldig bilhold, og en ikke altfor nøye eier. Dette preger ofte resten av bilen også.

Det er nesten så man kan si: Vis meg serviceboka di – og jeg skal si deg hvem du er …

Som nevnt: Et komplett servicehefte er et verdidokument. Nå er servicehefte slik vi tradisjonelt kjenner det, som så mye annet i vår tid, i ferd med å digitaliseres. Det vil i korthet si at informasjonen om bilens service lagres i datasystemene hos forhandlerne og infotainment-systemet i bilen - ikke i en bok.

Det vil fortsatt være tilgjengelig som informasjon, men man må da trykke seg inn i bilens menysystem for å finne det. På godt og vondt.

Sjekk at det kan gjøres

Mange servicehefter har opp gjennom

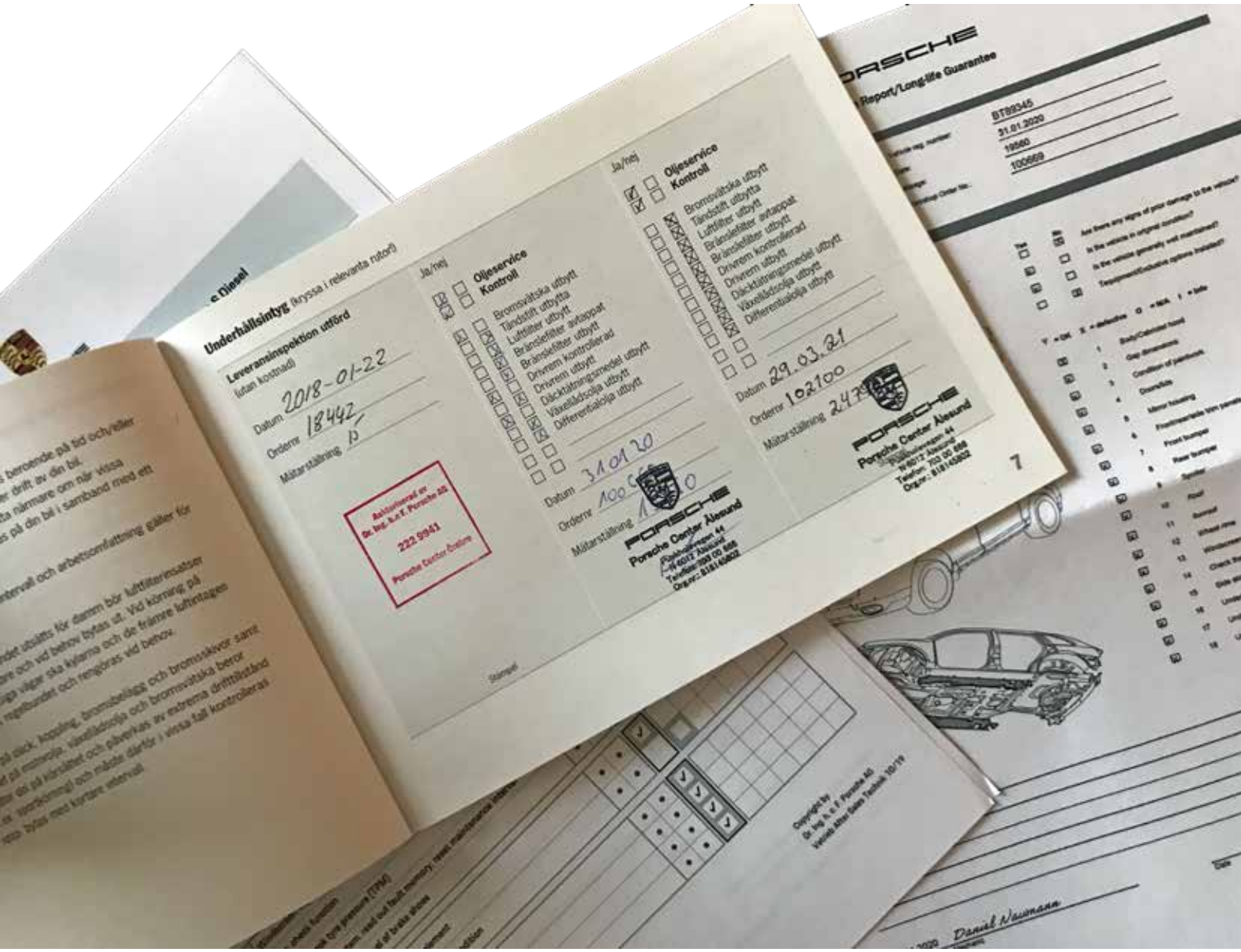

Servicebok: Den tradisjonelle service-boken med stempler og signaturer i ulike kolonner er på vei ut.

årene forsvunnet, enten de er gjenglemt på verkstedet, eller andre steder. At noen har blitt «forfalsket» er heller ikke til å stikke under en stol. De tingene bør kunne unngås nå.

Det digitale serviceheftet fungerer på den måten at når bilen er på service, lastes bekreftelsen på dette med kilometerstand og dato, inn i bilens systemer. Dette er ikke noe bare merkeverkstedene kan gjøre. Det finnes løsninger hvor også frittstående verksteder skal kunne logge seg inn for å få lagret dette i bilen din.

Har man en bil med digitalt serviceheftе, oppfordrer vi til å sjekke at det faktisk lar seg gjøre, om man vurderer å ta service hos et frittstående verksted. Samt å sjekke at det er blitt lagt inn, når man henter bilen etter service.

Dette er relativt nytt ennå. Vi er kjent med at det, av ulike årsaker, har forekommet enkelte «glipper». Enten at verkstedet har glemt å utføre oppdateringen, at overføringen ikke har gått som den skulle eller at man ikke har hatt riktig utstyr eller tilgang.

Ikke alle er like komfortable

Er man i tvil om hvordan infoen er lagret, om den er lagret og hvor man finner den, enten på sin egen bil, eller på en bruktbil man vurderer å kjøpe, så ikke nøl med å be om hjelp. En forhandler vil garantert kunne hjelpe deg.

Noen bileiere liker ikke det nye systemet, og føler seg usikre. Ikke alle er like komfortable med det digitale skiftet.

Men i prinsippet skal det være akkurat som før. Bortsett fra at det nå finnes på en skjerm og ikke i en bok.

Like fullt er dette fortsatt verdifull informasjon og noe man bør ha litt i bakhodet som en del av bilholdet.

Jan Roar Heggelund har jobbet med dekk i 30 år, og brenner for faget sitt.

Disse merkene vil gjøre det en

Ett av målene er å redusere skadelige utslipp.

Av Benny Christensen

– Jeg mener at dekkene er bilens viktigste del. Det er de som skal sørge for veigrep, uansett føre, de skal drenere unna vann, sørge for kort bremselengde og gi gode, trygge svingegenskaper, de skal rulle lett og samtidig være både støysvake og komfortable. Du har kontaktflater likt fire håndflater. Det er det som holder bilen din på veien når du tar en sving på vått føre i 110 kilometer i timen – eller enda verre – en brå unnamanøver på glatt veibane, sier Jan-Roar Heggelund, som eier og driver Asker Dekk.

Mer enn svarte gummiringer

Med 30 års erfaring i dekk-faget vet Heggelund hva han snakker om. For dekk er mye mer enn runde og svarte gummiringer.

– Ulike dekk har ulike egenskaper. Under utviklingen av nye dekk må man prioritere hvilke egenskaper dekket skal ha. Det er hele tiden kompromisser. Skal man ha et svært stillegående dekk, kan man ikke bare gi det en veldig myk gummiblanding, for da slites det altfor fort – bare for å gi et eksempel, forklarer han.

Særlig viktig ved nettsalg

Det er en jungel av ulike dekktyper, med ulike egenskaper, der ute. Det er ikke bare lett for en forbruker å velge det som passer best til sitt bruk. Dessuten varierer også prisene ganske mye.

Derfor kom det tidligere i år en helt ny type dekkmerking som skal gjøre det enklere for oss som forbrukere å velge dekk med egenskaper som passer til nettopp vårt bruk og de egenskapene vi ønsker å prioritere. Her får du et kjapt bilde over hva de ulike dekkene er gode på – og hva som eventuelt ikke er like bra.

Litt forenklet kan vi si at dette er ekstra verdifullt hvis du ikke kjøper de dyreste dekkene. Testvinnerne er gjerne jevnt gode, og scorer høyt i de fleste kategoriene. Går du ned i pris, merker du at produsentene har måttet velge og prioritere mer. Her spriker prestasjonene

En helt ny type dekkmerking skal gjøre det enklere for oss som forbrukere å velge dekk med egenskaper som passer til nettopp vårt bruk.

Disse klistremerkene er slett ikke bare pynt. Tvert imot inneholder de mye og viktig informasjon om dekkene og hvordan de scorer i ulike kategorier. Vel verdt å sette seg litt inn i før du kjøper nye dekk.

– Før du velger nye dekk bør du tenke gjennom hvilke egenskaper som er viktigst for deg. Så ta en titt på dekkmerkingen og gjøre deg opp en mening, sier Jan Roar Heggelund som eier og driver Asker Dekk.

klere å **velge riktige dekk**

ofte mer. Desto viktigere er det da å sjekke opp mot hva som er viktig for deg og ditt bruksmønster.

– Med denne nye merkingen får forbrukerne mer relevant, sammenlignbar og ikke minst detaljert informasjon. Dette er kanskje særlig viktig ved nettsalg. Kjøper man hos dekkforhandler, vil jo vi som jobber med dekk gjerne hjelpe deg, men du kan uansett se selv og sammenligne ulike dekk – og på den måten plukke ut de som du mener passer best for deg, sier Heggelund.

Støy og rullemotstand

En av nyhetene med den nye dekkmerkingen er QR-koden som du kan scanne med mobilen din. Den gir deg tilgang til et produktblad for det aktuelle dekket.

– Her hos oss selger vi rundt 5.000 dekk i året. Vi opplever at dette med støysvake dekk er det kundene er aller mest opptatt av. De spør etter støysvake dekk. Mange av våre kunder har etter hvert elbil. Da er fokuset i tillegg på dette med rullemotstand. Det er jo slik at lav rullemostand gir lengre rekkevidde, forklarer han.

Kan påvirke drivstofforbruket

Men også de med fossilbiler bør tenke litt over rullemotstanden.

– Ja, det er absolutt noe man bør være oppmerksom på. Dekk kan faktisk påvirke drivstofforbruket inntil 20 prosent. Mange er kanskje ikke nok oppmerksomme på det, sier Heggelund som omtaler seg selv som dekk-nerd.

– He, he – ja, 30 år i bransjen gjør jo noe med deg, smiler han til slutt.

Før han løper videre for å ta telefonen. Det er noen som trenger nye dekk og lurer på hva de skal velge.

Klare for nye vinterkontroller

Kontrollørene i Statens vegvesen er klare for nye kontroller av vinterutrustning på tunge kjøretøy. Bildet er fra fjorårssesongen.

I fjor vinter undersøkte Statens vegvesen dekk og kjetting på 64.550 tunge kjøretøy. Nå er kontrollørene klare for en ny sesong.

– Målet med kontrollene våre er økt trafikksikkerhet og bedre framkommelighet på norske vinterveger, sier leder for utekontroll i Statens vegvesen, Kjetil Wigdel, og understreker at alle førere har ansvar for at bilen de kjører skal være skodd for forholdene.

96% hadde godkjente dekk

Statistikken fra vinteren 20/21 viser at de aller fleste førerne av tunge kjøretøy er ansvarlige når det gjelder dekk og kjetting. Av de nesten 65.000 kontrollerte motorvognene og tilhengerne, var det 2.533 som ikke hadde godkjente dekk. 1154 kjøretøy hadde ikke med tilstrekkelig antall kjettinger.

– Det betyr at over 96 prosent av de kjøretøyene vi har kontrollert har hatt godkjente dekk. Selv om det er en stor andel, håper vi den blir enda større denne vinteren, sier Wigdel.

- Gode dekk er ingen garanti

Kravene til vinterutrustning har blitt gradvis skjerpet de siste årene. Tungbilførere som blir stoppet med dekk som ikke er godkjente kan nå vente seg gebyr på 2.000 kroner per dekk. Dersom man ikke har riktig antall kjettinger, kan man få gebyr på opp mot 1500 kroner per manglende kjetting.

- Strengere krav og høyere gebyrsatser gjør nok at både transportselskap og sjåfører sjekker dekk og kjettinger en ekstra gang før de legger ut på norske vinterveger, sier Kjetil Wigdel. Han understreker imidlertid at gode dekk ikke er en garanti mot trøbbel på vinterføre.

- God dekkutrustning er veldig viktig, men det løser ikke alle utfordringene som kan dukke opp på glatte og slapsete veger. Førerens kompetanse og vurderingsevne er også viktig. Dette er ting vi ikke får kontrollert på våre kontrollplasser, sier Wigdel.

Tallene viser at utenlandske vogntog er overrepresentert både når det gjelder underkjente dekk og manglende kjettinger.

– Dette er ikke uventet og i tråd med det vi har sett de siste årene. Men vi ser som sagt at de skjerpede kravene og sanksjonene som har kommet, har hatt en preventiv effekt. Jeg håper og tror at denne utviklingen vil fortsette også denne vinteren, sier Wigdel i en pressemelding fra Statens vegvesen.

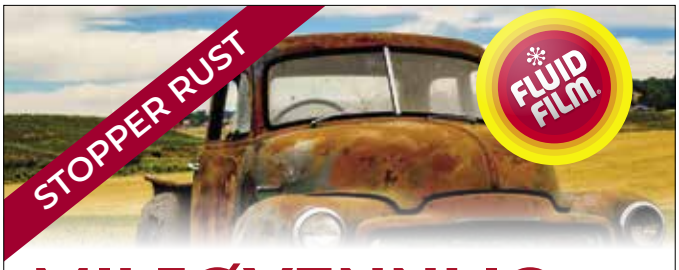

MILJØVENNLIG
ANTIRUSTBEHANDLING

FLUID FILM er en **miljøvennlig** olje med helt unike egenskaper for å hindre rust. Den egner seg derfor meget godt for understellsbehandling.

Spray på en blomst, og den dør ikke før den skal.
Fluid Film svir ikke gress og vegetasjon, og egner seg derfor også godt til landbruksmaskiner og i hjemmet.

Antirustbehandle bilen selv? Med Fluid FIlm-pakken har du alt du trenger for å behandle bilen selv. Pakken finner du på **bilkontroll.no**

139,-
Fluid Film spray Multispray som erstatter over 35 produkter!

2695,-
Fluid Film-pakken med proff trykkbegerpistol TB301

Det mest MILJØVENNLIGE og RUSTSTOPPENDE produktet på markedet? Salt og vann er ingen hinder!

AUT. MASKINENTREPRENØR
Olav Martin Sørlie as
4656 HAMRESANDEN – Tlf. 481 68 200

Sigdal Motorsenter
Halstenrud Gokart & ATV-utleie
Eidal, 3350 PRESTFOSS
Tlf. 32 71 25 63 / 900 75 608
Sommer- og vinteraktivitet.

Karmøy
BEGRAVELSESBYRÅ
Døgnvakt: 52 81 62 22
Til tjeneste i over 50 år
Klæhaugvegen 21
4270 Åkrehamn
karmoybb.no
Praktisk hjelp og veiledning ved dødsfall og begravelse
Dødsannonsene: karmoy.vareminnesider.no

Hengere til alle transportbehov !

NORGES MEST SOLGTE TILHENGERMERKE !

VAREHENGER	BÅTHENGER	YRKESHENGER	SKAPHENGER	HESTEHENGER	BILTRANSPORTER	MASKINHENGER
fra 6 795,-	fra 12 695,-	fra 21 495,-	fra 37 795,-	fra 57 995,-	fra 38 995,-	fra 39 995,-

For nærmeste forhandler og komplett modelloversikt se:
www.gaupen.no

GAUPEN
- for tøffe norske forhold

Priser er veil inkl. mva. Frakt kr 500,- tillkommer på vare- båt, maskin, yrkes og biltransportere fom. Bodø og nordover. Hest - Skaphengere er FOB Gaupen. Reg. Omk. Kan tillkomme.

– Ulovlig GPS-blokkering kan sette flere viktige nødfunksjoner ut av spill, sier sjefsingeniør Tomas Levin i Statens Vegvesen til Motorføreren.

GPS-jamming truer sikker

Når kriminelle trafikanter forsøker å «skjule» posisjonen sin med såkalt «jamming», kan det oppstå farlige situasjoner for alle andre som ferdes i trafikken. Dette fenomenet vil myndighetene til livs.

Av Jøran Ledal

Kort forklart handler «jamming» om å forstyrre eller blokkere radio- og GPS-signaler. Utstyret er ulovlig, og brukes gjerne av privatpersoner, yrkessjåfører og håndverkere som av ulike grunner ønsker å skjule posisjonen sin.

Liv eller død

Det er mange grunner til at myndighetene bruker ressurser på å stanse utbredelsen, og vår felles sikkerhet langs veiene er kanskje den aller viktigste. Dersom jamme-utstyret slår ut posisjoneringen for alle som befinner seg i nærheten, og som er avhengig av at GPS-systemet gir korrekt informasjon, kan det i verste fall stå om liv eller død.

– Ulovlig jammeutstyr er allerede på veiene våre og dette er en trussel for både vei-, sjø- og lufttrafikk. Jamming kan føre til at navigasjonssystemer ikke gjengir geografisk lokasjon korrekt, eller gir vilkårlig og tilfeldig posisjonering i digitale kart, sier sjefsingeniør Tomas Levin i Statens Vegvesen til Motorføreren. Tidligere i høst ledet han arrangementet «Jammefest» på Vegvesenets testanlegg i Skibotndalen i Troms og Finnmark.

Her forsøkte Statens Vegvesen sammen med blant andre Forsvarets Forskningsinstitutt, Nasjonal kommunikasjonsmyndighet (Nkom), Norsk Romsenter og Justervesenet, å finne ut hvor mye skade de ulovlige systemene kan utrette. Ifølge Levin er det særlig to forhold som kan være kritiske for trafikksikkerheten i vanlige biler:

Truer nødfunksjon

– Det ene er i-call-systemet som innebærer at du med en nødknapp kan informere redningstjenestene om lokasjonen din i forbindelse med ulykker. Og det andre er førerstøttesystemet ISA (Intelligent Speed Adaption) som kan bidra med varsling ved overskridelser av fartsgrensen. Begge deler er viktige systemer i nyere biler, og gjennom disse testene er målet vårt å finne svakheter i systemene slik at produsentene kan forbedre dem for fremtiden, sier

Dette er GPS-jamming

Alle former for global satellittnavigasjon - forkortet til GNSS - baseres på signaler som sendes fra satellitter i bane rundt jorda. Disse opererer innen samme frekvensområde, gjerne rundt 1 500 - 1 600 MHz. Signalet som mottas i din telefon eller i bilens navigasjonssystem, er relativt svakt og derfor enkelt å forstyrre.

Ved å sende ut støysignaler i samme frekvensområde, vil ikke satellittsignalene bli oppfattet av mottakerne som befinner seg i nærheten av støykilden. En GPS-jammer som monteres i 12-voltsuttaket på en bil, er mer enn sterk nok til å forstyrre GPS-systemer i opptil en kilometers radius – også opp i lufta. Dette til tross for at utstyret gjerne oppgis å ha en rekkevidde på bare noen få meter.

Til tross for at utstyret både er ulovlig å kjøpe, besitte og bruke, viser det seg enkelt å få tilgang til GPS-jammere over nettet. Mange er heller ikke klar over hvor sterke de faktisk er.

En Porsche, en BMW og en Volvo ble utsatt for jamme-angrepene.

ALLE FOTO: DANIEL LILLEENG

Mange etater og myndigheter vil lære om GPS-jamming, og arrangementet samlet en rekke deltagere.

Testanlegget i Skibotndalen er ett av få steder i verden hvor jamming kan testes under realistiske forhold.

rheten på veiene

Testingen ble utført med utstyr som er beslaglagt på norske veier. Det ulovlige utstyret er med andre ord i bruk allerede.

Levin, som i tillegg peker på farene som oppstår dersom for eksempel redningshelikoptre eller nødetater mister eller mottar feil GPS-informasjon.

Simulerte angrep

Under testene simulerte de angrep med jammeutstyr beslaglagt av tollvesen og politi, noe som også viser at problemet er helt reelt. Tre premium-biler, en Volvo, en Porsche og en BMW, ble utsatt for jammingen.

– Vi klarte å påvirke posisjoneringssystemene i alle kjøretøyene. En positiv oppdagelse var at systemene kom veldig fort opp igjen etter at angrepet ble avsluttet, forteller Levin.

Under en av testene ble også konferansedeltakerne utsatt for et jammeangrep som forstyrret posisjoneringsfunksjonaliteten i smarttelefonene deres, noe som sendte dem rett til havs, om ikke fysisk så i hvert fall digitalt.

– Vi flyttet deltakerne rent digitalt til en posisjon ute i havet, mens de egentlig befant seg tørre og varme på fastlandet. Hensikten med testen var å vise konsekvensene av slike angrep, forteller Levin.

Vil ha med bilprodusentene

Angrepene resulterte altså i uforutsigbare feil i bilenes navigasjonssystemer, og nå håper Levin at bilprodusentene i fremtiden ser verdien av å samarbeide om test-prosjektene.

– Anlegget vårt i Skibotndalen gjør det mulig å gjennomføre realistiske tester som bilprodusentene vil ha problemer med å gjenskape i sine lukkede anlegg. Det er forståelig at produsentene er tilbakeholdne om løsningene sine, men på dette området tror vi at alle vil være tjent med et tettere samarbeid. De kriminelle elementene utvikler stadig nye måter å unnslippe på, og det er på mange måter en katt-og-mus-lek om å ligge foran i utviklingen.

Det var slett ikke uvanlig at barn lå usikret i baksetet – eller oppe på hattehylla i bilen. Hvis uhellet var ute, kunne konsekvensene bli brutale.

Norsk firma var tidlig ute med nye løsninger på dette området.

Av Frank Williksen

I dag tar vi god og effektiv sikring av barn i bil som en selvfølge, og nesten ingen barn dør i trafikken lenger. Slik har det ikke alltid vært. I 1969, for 52 år siden, omkom 103 barn i trafikkulykker i Norge. I 2019 var tallet null, og i 2020 var det to, i alder fra 0 til 15 år.

I løpet av denne perioden har det skjedd noe nær en revolusjon når det gjelder å sikre de minste i bilen. Her har utviklingen gått med sjumilssteg, både når det gjelder regelverket og utstyr tilpasset reglene. Folk gjorde nok så godt de kunne for 50-60 år siden også, men de visste ikke bedre den gangen – og gjorde det de trodde var best.

Nå er det påbudt å sikre barn i bil, og barn under 135 cm høyde skal alltid bruke godkjent barnesikringsutstyr som er riktig i forhold til barnets vekt og høyde. I forsete der det er kollisjonspute skal barn ikke transporteres i bakovervendt barnesete, dersom ikke kollisjonsputen er avslått. Det kan være greit å notere seg at barn under tre år ikke skal transporteres i veteranbiler der det ikke er bilbelte.

Barnesikringsutstyr som brukes skal være godkjent etter standarden UN 129. Tilbake på 1960- og 70-tallet var det som fantes av såkalte barneseter svært så tvilsomme saker, vurdert med nåtidens øyne. Ofte handlet det om en heller spinkel konstruksjon som ble hengt over bakseteryggen med to tynne bøyler – og med et påmontert lekeratt som barnet kunne kose seg med. Neste fase var at setet ble forankret rundt bakseteryggen.

Loyd's var først

Jeg husker selv godt bilturer med onkel på slutten av 1950-årene, og like deretter, da vi satt på løse campingstoler bak i en Standard Vanguard varebil som selvsagt heller ikke hadde sikkerhetsbelter. Det er noe som heter at lykken er bedre enn forstanden!

Men altså, vi visste ikke bedre den gangen.

Her i landet var det Loyd's Industri i Fredrikstad som var først ute med å utvikle barneseter, mens det i dag er HTS Gruppen som er mest kjent for dette.

Nesten ingen barn dør i trafikken, men...

Husker du hvordan det var å være barn i bilen i «gamle dager»?

Det var nok enklere å skysse barna - og alle vennene deres - til og fra fritidsaktiviteter på 60- og 70-tallet.

Å ta en høneblund i hattehyllen ser komfortabelt ut, men i dag vet vi heldigvis bedre.

Barnesete fra den spede begynnelsen. Dette var nok mer oppbevaring enn sikring…

HTS startet med utvikling av barneseter i 1987, først med Safe Guard for større barn, og overtok i 1994 deler av Loyd's Industri.

– Det var stifteren av Loyd's – Loyd Pettersen – som hentet idéer til barnesikring under et opphold i USA mot slutten av 1950-tallet. Der hadde man begynt å utvikle noe som ble kalt barneseter. Begrunnelsen var at man dermed «hadde kontroll over hvor barnet var i bilen», forteller Hans Kristian Torgersen (69) i HTS Gruppen.

Han er tredje generasjon som har ledet familiebedriften, som ble stiftet av hans farfar, Hans Torgersen, så tidlig som i 1919. Fortsatt er han aktivt med i produktutviklingsgrupper og i styret.

Barnesikringsutstyr har vært forretningsområdet siden 1984, og HTS-produktene er i dag etterspurt i mange land, forteller Torgersen, som legger til at det kom store endringer i 1990.

Jobbet mot vindmøller

– Vi startet nok med nullvisjon for barn i bil en generasjon før politikerne begynte å snakke om dette. Både i utviklingsarbeid og filosofi har Frank Devold Lilleheil vært en veldig viktig partner, og vi kom i fellesskap fort frem til at det beste var at barna satt motsatt vei. Vår tanke var jo at ved et bråstopp ville da kollisjonstrykket fordele seg over hele barnets kropp jevnt mot setet – i stedet for at det kunne bli slynget brutalt forover i et konvensjonelt forovervendt barnesete, sier Hans Kristian Torgersen, som kan fortelle om mange års hard kamp for å vinne gehør for idéen om bakovervendte barn.

– Vi har jobbet mot tusen vindmøller etter at vi startet i Norge, og så vendte vi nesen mot Europa for øvrig. Faktisk er det ikke mer enn fire-fem år siden vi endelig fikk gjennomslag på europeisk basis for at bakovervendte seter er best.

Vi mente at fordelene ved at barn satt bakovervendt var helt entydige, på grunn av den mye jevnere fordelingen av kollisjonskreftene dette medfører. Det er spesielt belastningen på nakke- og rygghvirvler som er kritisk, og dette

FORTS. S 22

Bakovervendt er det tryggeste. Det har etter hvert svært mange foreldre tatt konsekvensen av.

Barnesetene ble etter hvert litt mer solide, her festes barnet med egne seler.

Norske HTS har investert mye i utvikling av sikre og gode barneseter. De har også vært en pådriver for at små barn bør sitte bakovervendt.

er verre jo yngre barnet er.

– Vi tenker jo lett på barn som kopi av voksne, men slik er det ikke. For eksempel er hodevekten relativt mye større hos barn. Derfor gir bakovervendt sete en helt annen beskyttelse. Forovervendte seter er også langt mer utsatt for fragmenter som trenger inn i bilen ved en ulykke, sier Hans Kristian Torgersen.

På TV med Lady Diana

Han kan fortelle at forbrukerorganisasjonene har vært de sterkeste pådriverne for barnesikring i Europa, med tyskerne i tet. Bilistorganisasjoner som ADAC i Tyskland og norske NAF har også jobbet svært aktivt for testing av barnesikringsutstyr, og har vært med på å bidra til viktige endringer i Europa.

– Veien til anerkjennelse har vært til dels humpete, men også hatt sine veldig sterke etapper. I 1997 var den tyske TV-kanalen RTL i Norge og gjorde reportasje på HTS og de bakovervendte barnesetene.

– Vi var det andre innslaget i et tredelt program, der Lady Diana kom som tredje innslag etter oss. Alle ventet på henne – men hos oss tikket det inn 6.000 bestillinger på faks, minnes han.

Fått takk fra kundene

– Det gikk enda ti år før det kom viktige regelendringer til fordel for bakovervendte seter. Vi skandinaver gikk da inn for bakovervendt for barn inntil 18 måneder, mens europeerne ville nøye seg med 15 måneder.

I dag er det en alminnelig oppfatning at bakovervendt er best opp til 6-7 års alder.

– Vi har hele tiden vært pådrivere for barnesikkerhet. Vår viktigste drivkraft har vært brev fra kunder som har takket oss for livreddende produkter. Vi har valgt å være åpne om hva vi har høstet av erfaringer, og hva vi har forsket frem for å få forbrukerne med. Fra begynnelsen av 1990-tallet og frem til nå er det veldig mange liv som er spart, og alvorlige skader som er unngått, ved bruk av riktig barnesikringsutstyr. Dette gir livet verdi, og er belønning nok, sier Hans Kristian Torgersen til slutt.

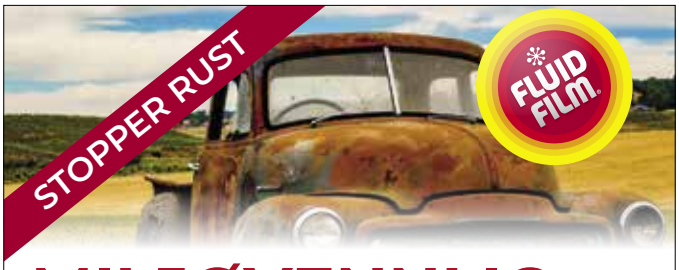

MILJØVENNLIG
ANTIRUSTBEHANDLING

FLUID FILM er en **miljøvennlig** olje med helt unike egenskaper for å hindre rust. Den egner seg derfor meget godt for understellsbehandling.

Spray på en blomst, og den dør ikke før den skal. Fluid Film svir ikke gress og vegetasjon, og egner seg derfor også godt til landbruksmaskiner og i hjemmet.

Antirustbehandle bilen selv? Med Fluid FIlm-pakken har du alt du trenger for å behandle bilen selv. Pakken finner du på **bilkontroll.no**

139,-
Fluid Film spray Multispray som erstatter over 35 produkter!

2695,-
Fluid Film-pakken med proff trykkbegerpistol TB301

Det mest MILJØVENNLIGE og RUSTSTOPPENDE produktet på markedet? Salt og vann er ingen hinder!

SØK PROSJEKTMIDLER

Organisasjoner eller foreninger kan søke prosjektmiddel for å fremme en rusfri livsstil, gjerne med barn og unge som målgruppe.

Les mer om søknader og stiftelsen på våre hjemmesider:
www.ansvarforframtiden.se

STIFTELSEN ANSVAR FÖR FRAMTIDEN

sigdal
STUDIO SIGDAL DRAMMEN

Borgan Kjøkken og Bad
Tordenskiolds gate 26
3044 DRAMMEN
Tlf. 32 88 88 90

JAG
Jeg - Assistanse - Godt liv
Schweigaardsgate 14
0134 OSLO
Tlf. 962 09 666
www.jagassistanse.no

MECA
MECA Norway avd. Drammen
Ingvald Ludvigsens gate 21,
3027 Drammen
Telefon 32 89 57 20
www.meca.no

bil-huset a.s
Kongsvinger
CITROËN SUBARU KIA

Ha en sikker reise!

Dräger
alkolås | alkotestere
DRAGERNORGE.NO

POWERED by KGK

4 av 5 er redde på glatte veier

Hele 80 prosent sier at de har opplevd redsel i bil på glatt føre.

Det kommer frem i en undersøkelse Norstat har gjort for Frende Forsikring. Og frykten er langt fra ubegrunnet.

- Vanskelige vær- og føreforhold antas å ha vært en medvirkende faktor i en av fire dødsulykker på norske veier i 2020, sier fagsjef på motor i Frende Forsikring, Roger Ytre-Hauge, i en pressemelding.

Det er en økning fra årene før, viser tall fra Statens Vegvesen.

Fra fart til frykt

Frendeundersøkelsen viser at 68 prosent har vært redde bak rattet selv, mens 53 prosent har kjent på frykt når de har sittet på med andre.

– Å kjenne litt på frykten kan være sunt, innimellom. Det gjør at du er mer skjerpet og på vakt. Men samtidig må målet være at alle tilpasser fart og kjøreadferd såpass godt at ingen trenger å være redde i trafikken. Verken sjåfører eller passasjerer, sier Roger Ytre-Hauge.

– Fart var en sannsynlig medvirkende faktor i 31 dødsulykker i 2020. Det er 35 prosent og tallet er tilnærmet likt som i 2019. Skal vi få ned de alvorligste ulykkene er det viktig at folk holder fartsgrensene. Det er for mange som tar for lett på det å kjøre for fort, dessverre, sier konstituert sjef for Utrykningspolitiet, Roar Skjelbred Larsen.

Nå går vi inn i en periode der nattefrosten kan komme brått og skaper glatte kjøreforhold.

– Da må alle sjåfører være årvåkne og oppmerksomme, sier Roger Ytre-Hauge.

Flest unge er redde

Det er flest i alderen 18-29 år som har kjent på frykten i bil.

– Den unge gruppen har minst kjøreerfaring, så det kan være en forklaring. Vi ser også at det er de over 60 som er minst redde bak rattet, sier Ytre-Hauge.

Kjønnsforskjeller

Frendeundersøkelsen viser at kvinner er klart mer redde bak rattet og i passasjersetet enn menn.

– 3 av 10 menn sier de aldri vært redde, mens for kvinner er det bare 1 av 10 som oppgir dette, sier Ytre-Hauge i Frende.

Statistikk fra Utrykningspolitiet viser også at menn oftest råkjører og tar sjanser.

- Det er flest menn som bøtelegges for hastighetsovertredelse. For alle fartssakene i 2020 utgjorde menn 72 prosent, sier UP-sjef Roar Skjelbred Larsen.

Adolfsen maskin og transport AS
Solliveien 22
9303 SILSAND
Tlf. 474 14 226

Polartrans
Nordre gate 10
8622 MO I RANA
Tlf. 977 89 869

EGON RESTAURANT
Smedasundet 93 - Tlf.: 52 72 56 02

JIB SERVICE AS
TLF 47 68 38 85
3055 KROKSTADELVA

BIOSIRK NORGE
Smiuhagan 25
2323 INGEBERG
Tlf. 917 71 400

HH Bilskade AS
Nedre Hagaveg 15 A
2150 ÅRNES
Tlf. 417 30 423

BUNNPRIS
Bogøy Dagligvare
8288 BOGØY
Tlf. 75 77 72 07

Ronny Tangeland Transport
Folkestadhøgda 1
1592 VÅLER I ØSTFOLD
Tlf. 928 99 105

Julius Grøtjorden Tur og Taxi
3630 RØDBERG
Tlf. 900 20 725

karma
Bevisst på mote
Marit Meløy AS
Kongegata 22
3256 LARVIK
Tlf. 33 13 16 20

HANESETH ELSERVICE
Børøyv 22
8450 STOKMARKNES
Tlf. 76 16 07 00

Buskerud Olje AS
Geithusveien 69
3370 VIKERSUND
Tlf. 32 78 77 99

Malermester Bjørn Tore Stenersen
3535 KRØDEREN
Tlf. 970 39 325

Sylling Bilglass
Modumveien 27
3410 SYLLING
Tlf. 950 08 020

Apex Fysioterapi
Helsesenteret,
Sandvågshaugen 1
9180 SKJERVØY
Tlf. 918 03 315

El Tavle Grenland AS
Nedre Solveien 13
3914 PORSGRUNN
Tlf. 35 93 02 20

Mostad Bil AS
Gjerstadveien 143
4993 SUNDEBRU
Tlf. 37 15 71 13

Johansen Maskin og Tjenester
Bruflot 44
3660 RJUKAN
Tlf. 915 43 958

Bilsenteret Bjugn AS
Bjørg Bergs vei 4
7160 BJUGN
Tlf. 72 52 05 30

pilaro
Grindegården, Alfheim 7
1384 ASKER
Tlf. 66 90 80 00

Hurum Bilsenter AS
Åsveien 14
3475 SÆTRE
Tlf. 454 73 090/95875033

Norvest Trafikkskole AS
6011ÅLESUND
Tlf. 930 64 064

ERIKSEN THØRING
Distribusjon AS
TLF 90 17 13 12

TF TRANSPORT FORMIDLINGEN
Østre Aker vei 255
0976 OSLO
Tlf. 22 90 75 00

Bergum & Skogli Oljeservice AS
Postmannsfaret 7
2817 GJØVIK
Tlf. 970 28 094

Su Consulting AS
Havnegata 111
3040 DRAMMEN
Tlf. 994 48 884

MINIEKSPRESS
Miniekspress Thermo AS
3160 STOKKE
Tlf. 33 36 06 80

Bondhus Trafikkskule
Ivar Aasen gata 4
6150 ØRSTA
Tlf. 70 06 82 82

Advokatfirmaet
Halvorsen & Co
Storgata 36
2000 LILLESTRØM
Tlf. 64 84 00 20

El Ringen AS
Torsbyveien 1
3370 VIKERSUND
Tlf. 918 07 918

GRENLAND TAXI
03536

AKTIVA
Sjøgata 5
9300 FINNSNES
Tlf. 77 84 10 80

LAUD PRODUKTER
- for offentlig rom
4950 RISØR
Tlf. 21 90 40 20

Hustvedt & Skeie Transport AS
5585 SANDEID
Tlf. 52 76 49 00

HELGE R. OLSEN & SØNN
Verkstedveien 52
3516 HØNEFOSS
Tlf. 32 17 97 50

Franzefoss Gjenvinning AS Hareid
Brandalsvegen 204
6060 HAREID
Tlf. 70 03 94 00

IMI Tromsø Begravelsesbyrå
Stakkevollvegen 110
9010 TROMSØ
Tlf. 77 66 25 00

Gamle Helgeroa Marina AS
Nordgata 12, Brygga
3295 HELGEROA
Tlf. 33 18 84 14

Christensen & Jensen Transport AS
8063 VÆRØY
Tlf. 932 07 298

MECA
Storfjord Auto AS MECA
9143 SKIBOTN
Tlf. 77 71 51 20

Auto 8-8 Sildnes & Halaas AS
Vika 6, 6490 EIDE
Tlf. 71 29 99 99

IP Huse AS Mek. Verksted
6487 HARØY
Tlf. 71 27 57 00

Ulvesund Elektro
6718 DEKNEPOLLEN
Tlf. 57 85 50 80

Ken Hygiene Systems AS
Verkseier Furulunds vei 21
0668 OSLO
Tlf. 22 79 33 00

Transport-Service AS
Åsbieveien 25
4848 ARENDAL
Tlf. 37 00 57 20

Rustad Transport AS
Storfjellveien 16
8530 BJERKVIK
Tlf. 76 96 38 80

TRYGG VEI
– veien til sikker trafikk
Teglverksveien 100
3057 SOLBERGELVA
Tlf. 32 23 23 00

Rørleggerfirmaet Lien & Co
Storgata 52
2830 RAUFOSS
Tlf. 61 19 08 39

MA RUSFRI TRAFIKK

Nulltoleranse for all rus langs våre veier

Åmli kommune
amli.kommune.no

Eidskog kommune
Oppvekst og Læring
eidskog.kommune.no

Våler kommune
valer-of.kommune.no

Farsund kommune
farsund.kommune.no

Bamble kommune
bamble.kommune.no

Halden kommune
halden.kommune.no

Hammerfest kommune
hammerfest.kommune.no

Grimstad kommune
grimstad.kommune.no

Flesberg kommune
flesberg.kommune.no

Hjartdal kommune
hjartdal.kommune.no

Båtsfjord kommune
batsfjord.kommune.no

Dette kan koste førere

Knapt noe er mer irriterende og forstyrrende i trafikken enn å få bilen bak hengende altfor tett på. Slik kjøring er også trafikkfarlig, og UP advarer mot saftige bøter for «støtfanger-kjøring».

Av Jøran Ledal

Alle bilførere som har opplevd å få en bakenforliggende bil altfor tett innpå, vet hvor frustrerende og stressende det kan føles å se de skarpe frontlysene tett på i bakspeilet. På engelsk blir fenomenet omtalt som «tailgating», og i mangel av et eget norsk uttrykk, velger vi å kalle det «støtfanger-kjøring».

Nær å miste sertifikatet

Tidligere i høst brukte UP Snapchat-kontoen sin til å advare bilister som ikke holder tilstrekkelig avstand til foranliggende kjøretøy:

– Er det ikke ubehagelig når en annen bilist ligger helt oppi «ræva» på bilen din? Det kan være straffbart, og er trafikkfarlig. Avstander mellom 0,5 og ett sekund gir en bot på 7.250 kroner og tre prikker på førerkortet, meldte UP, og delte samtidig et foto av en bil hvor avstanden ble målt til kun 0,52 sekunder. Føreren var med andre ord svært nær å miste førerkortet sitt.

Ikke konkrete regler

I likhet med bøtene for andre forseelser i trafikken, steg også satsen for denne merkbart fra 1. januar i år. I tillegg til forelegget, «koster» altså denne forseelsen tre prikker i førerkortet. Dersom du har hatt førerkortet mindre enn to år – på prøve - dobles antallet prikker til 6.

Er avstanden til bilen foran mindre enn et halvt sekund, kan du ifølge forskriften om førerkortbeslag vente deg følgende straff:

- 0,5 til 0,3 sekunder: Tap av førerkort i tre til seks måneder.
- Mindre enn 0,3 sekunder: Over seks måneder uten førerkortet.

Trafikkreglene er ikke konkrete når det gjelder avstand mellom kjøretøy. De slår imidlertid fast at «man skal plassere seg slik at man rekker å stoppe hvis bilen foran bremser ned eller stanser helt». I tillegg skal avstanden mellom to biler være stor nok til at en forbikjørende bil

UP brukte tidligere i høst Snapchat for å advare ungdom mot å kjøre for tett opptil forankjørende biler. Lovbruddet kan i verste fall koste føreren sertifikatet. FAKSIMILE: TIDENS KRAV

en 7.250 kroner i bot

kan legge seg inn mellom dem.

273 forelegg hittil i år

Ifølge UP er det så langt i 2021 utstedt 273 digitale forenklede og registrert 43 anmeldelser for brudd på avstandskravet.

Det er dermed gode grunner til å børste støvet av tresekunders-regelen igjen. Den sier som kjent at det bør være en avstand på tre sekunder mellom to biler.

Husk bremselengden

Ved kjøring i 80 km/t, tilbakelegger bilen 66 meter på tre sekunder. På tørr asfalt blir bremselengden for en personbil i denne hastigheten rundt 54 meter. Hvis asfalten er våt, øker lengden til rundt 88 meter. I tillegg beregnes rundt ett sekund reaksjonstid for sjåføren, men reaksjonstiden kan naturligvis variere mye fra person til person.

For å finne ut om du har god nok avstand, kan du starte med å telle tusen-og-en, tusen-og-to, tusen-og-tre fra bilen foran passerer et fast punkt foran deg og til du selv passerer det samme punktet. Rekker du ikke hele tellingen, bør du øke avstanden.

Uforsvarlig kort avstand til forankjørende kan ha flere uheldige sider. Forsikringsselskapene betaler hvert eneste år ut flere hundre millioner kroner i skadeserstatninger som følge av påkjørsler bakfra med bare materielle skader. I 2019 ble det meldt inn over 100 slike skader til forsikringsselskapene hver eneste dag hele året gjennom.

Til sammen førte dette til erstatningsutbetalinger på nesten 930 millioner kroner.

Førerstøtte hjelper

Trenden er imidlertid synkende, og bransjen peker selv på bedre veier og bedre trafikkavvikling som viktige årsaker til at antall påkjørsler bakfra er blitt færre de siste årene. Når trafikken flyter jevnere reduseres også antall plutselige oppbremsinger.

I tillegg regner man med at den teknologiske utviklingen bidrar positivt. Stadig flere biler er utstyrt med førerstøttesystemer som adaptiv cruisekontroll, kjørefeltholder, blindsonevarsler og annen førerstøtteteknologi.

TEST KUNNSKAPENE DINE MED VA

GEOGRAFI

1. Hva heter verdens dypeste dyphavsgrop? Hvor dyp er den og i hvilket hav ligger den?

2. Hvilken ørken regnes som den tørreste på jorden?

3. Hvilken fjellrygg krysser du dersom du går fra Memurubu til Gjendesheim?

4. Hva heter hovedstaden i Liechtenstein?

5. Hva heter verdens nest høyeste fjell, hvor høyt er det, og i hvilke to land ligger det?

BILER

1. Hvor produseres bilmerket Dacia?

2. Hvilket bilmerke har elbilen Ioniq?

3. Hva heter den nyeste elbilmodellen til Nissan?

4. Hvilket bilmerke har pick-up'en L200?

5. Hva er Norges mest solgte bil hittil i år?

SPORT

1. Hva betyr uttrykket «eagle» i golfverdenen?

2. Hvilket draktnummer pleier den portugisiske stjernespilleren Cristiano Ronaldo å spille med på drakten?

3. Hva er USAs nasjonalidrett?

4. Fotball: Hvem scoret Norges to mål i herrelandslagets 2-1 seier over Brasil i fotball-VM 1998?

5. Hvilket lag ble seriemestere for andre året på rad i Eliteserien i fotball?

LETT JULEBLANDING

1. Når åpner britene julegavene sine?

2. Hvilken norsk artist spiller Askepott i nyinnspillingen «Tre nøtter til Askepott»?

3. Når kom det første juletreet til Norge?

4. Når starter salget av juleprodukter som pepperkaker, julemenn og julebrus i butikkene?

5. Hvem spiller Kevin McAllister i julefilmen «Alene hjemme»?

DYRERIKET

1. Vi kjenner til begrepet krokodilletårer, men hvilket dyr gråter ekte tårer?

2. Hva er en kaimaner?

3. Hvilken dyrefamilie er moskusokser i Norge mest beslektet med?

4. Hvilket kattedyr trekker ikke inn klørne?

5. Når ble dinosaurene utryddet og hva var sannsynligvis årsaken?

MIKS FOR ALLE

1. Hva heter galaksen som jorda og solsystemet vårt ligger i?

2. I hvilket fylke ligger tettstedet Hjelmelandsvågen?

3. Hva er fargen på de tre stripene i det spanske flagget (fra øverst til nederst)?

4. Hvilken kjent TV-personlighet gjorde et langt eksklusivt intervju med prins Harry og hertuginne Meghan i 2021?

5. Hvem var programleder for det norske musikkprogrammet "Da Capo!"?

Svar Sport

1. Det betyr å slå ballen i hullet to slag under par **2.** Draktnummer 7 **3.** Baseball **4.** Tore Andre Flo og Kjetil Rekdal **5.** Bodø/Glimt

Svar Miks for alle

1. Melkeveien **2.** Rogaland **3.** Rødt - gult – rødt **4.** Oprah Winfrey **5.** Vidar Lønn-Arnesen

Svar Biler

1. Romania **2.** Hyundai **3.** Ariya **4.** Mitsubishi **5.** Tesla Model 3

Svar Dyreriket

1. Elefanten **2.** Et reptil som er i familie med krokodiller og alligatorer **3.** Sau og geit **4.** Gepard **5.** For ca. 65 millioner år siden pga av en asteroide som landet i Mexicogulfen.

Svar Geografi

1. Marianergropen ligger i Stillehavet og er 11 034 m på det dypeste. **2.** Atacamaørkenen **3.** Besseggen **4.** Vaduz **5.** K2, 8.611 m.o.h., Pakistan og Kina

Svar Lett julebland ing

1. Etter frokost 1. juledag **2.** Astrid Smeplass **3.** 1822 **4.** I uke 42 **5.** Macaulay Culkin

ÅR STORE JULE-QUIZ!

50 Motorførerens JULENØTTER

UNDERHOLDNING

1. Hva het ungdomsprogrammet som gikk på NRK TV hver lørdag på 80-tallet?

2. Hva heter hovedpersonen i NRK's julekalender «Snøfall» fra 2016?

3. Hvem spilte rollen som «Willy Wonka» i Charlie og sjokoladefabrikken fra 2005?

4. Hva var det "Mikkel Rev" satt og skrev på?

5. Hvor mye er klokka i "Bro, bro brille"?

VITENSKAP

1. Hva får vi når vi blander kobber og tinn?

2. Første mann på månen het?

3. Hvilken tresort blir verdens høyeste?

4. Hvilket årstall ble den første bilen med forbrenningsmotor laget?

5. Hva er størst, ioner, elektroner, protoner eller atomer?

HISTORIE

1. Hva het romeren som stadig forlangte at Karthago burde ødelegges?

2. Hvem ble statsminister for et selvstendig Norge i 1905?

3. Hvilken by var det nordmennene kalte Jorsal på Sigurd Jorsalfares tid?

4. Hvilken periode tror historikere at svartedauden herjet i Europa?

5. Hvilken union ble Norge en del av i på slutten av 1300-tallet?

TRAFIKKSIKKERHET

1. Dersom du sykler over et gangfelt på grønn mann, har du da vikeplikt for kryssende trafikk?

2. Hvordan kan du finne ut hva største tillatte totalvekt på tilhenger til bilen du skal kjøre er?

3. Hvor raskt forbrenner kroppen alkohol? (Gjennomsnittlig)

4. Fartsgrensen er 60 km/t. Hva er riktig angående bussen som vil forlate holdeplass?

5. Hva får du på førerkortet dersom du kjører litt for fort?

Svar Trafikksikkerhet

1. Ja **2.** Dette står på bilens vognkort **3.** Gjennomsnittlig forbrenning ligger på 0,15 promille pr. time. Dette er imidlertid meget individuelt

4. Du har vikeplikt for buss som vil forlate holdeplass dersom fartsgrensen på stedet er 60 km/t eller lavere.

5. Prikker

Svar Historie

1. Senator Cato d.e. (234 – 149 f.Kr.)

2. Christian Michelsen **3.** Jerusalem

4. 1347-1353 **5.** Kalmarunionen

Svar Underholdning

1. Halvsju **2.** Selma **3.** Johnny Depp

4. Ei lita tavle **5.** Ellève ("Klokka ringer ellève")

Svar Vitenskap

1. Bronse **2.** Neil Armstrong

3. Mammuttre **4.** 1902 **5.** Atomer

Kia e-soul

Ikke lenger siste nytt

– men her får du mye elbil for pengene

Kia Soul byr på god rekkevidde og høy sittestilling.

Av Knut Skogstad

Kia er blant merkene som var tidlig ute med elbil – og fått svært godt betalt for det i Norge. Kompaktbilen Soul startet det hele. Den markerte seg godt blant det vi kan kalle første generasjon elbiler. Blant konkurrentene var Nissan Leaf, VW e-Golf, Renault Zoe og BMW i3, for å nevne noen.

Alle ble oppgradert underveis, med blant annet større batteripakker og lengre rekkevidde.

Den første elektriske Soul-en solgte så bra i Norge at importøren til tider måtte "støvsuge" det europeiske markedet for å skaffe nok biler.

For to år siden var det så tid for en helt ny og elektrisk Soul, nå med navnet e-Soul. Den fikk en svært god mottagelse i det norske markedet. Problemet var bare at tilgangen på biler var vanskelig. I starten fikk ikke importøren i nærheten av nok biler til å dekke etterspørselen.

Det ble lange ventelister, og en del misfornøyde kunder.

Nå er situasjonen annerledes. Samtidig har mange nye biler kommet inn de siste par årene, helt nylig også den elektriske SUVen EV6 fra Kia. e-Soul har dermed ikke lenger nyhetens interesse. Men hvis du er ute etter mye rekkevidde for pengene, kan det absolutt være verdt å se nærmere på den.

Med batteripakke på 64 kWt og rekkevidde på 452 kilometer, starter e-Soul på 378.900 kroner for Active-utgaven. Toppmodellen Exclusive med svært mye utstyr koster 397.900 kroner.

Kjøreegenskaper/motor

Med lengde på 4,20 meter er e-Soul en kompakt bil. Kjøreegenskapene er trygge og gode. Her er det fokus på komfort, samtidig som den lavt plasserte batteripakken gir en ganske tung kjøreføelse.

Bortfallet av en tradisjonell motor gjør at vei- og vindstøy høres ekstra godt i elbiler. Det har Kia gjort noe med, og støydempet ganske bra. Du er ikke i tvil om at du sitter i en relativt rimelig bil, men det er absolutt ikke noe problem å legge ut på langtur med e-Soul.

204 hestekrefter er nok til å gjøre bilen små-sprek. Du får ikke noe i nærheten av Tesla-akselerasjon her, men 7,9 sek-under fra 0-100 km/t bør være kjapt nok for de fleste. På vanlig elbil-vis er den også veldig kvikk i starten, dette er en morsom bybil!

Den offisielle rekkevidden er altså på 452 kilometer. Kia har lenge vist at de er gode på effektive drivlinjer. Under en test av e-Soul på langkjøring i sommertemperatur, klarte bilen 520 kilometer før batteripakken var tom. Og det uten ekstrem sparekjøring.

FAKTA: KIA E-SOUL

Motor: Elektrisk
Effekt: 204 hk / 395 Nm
Batteripakke: 64 kWt
Rekkevidde: 452 km (WLTP)
Hurtiglading: Inntil 100 kW
Forbruk: 15,70 kW/100 km (WLTP)
0-100 km/t: 7,9 sek.
Toppfart: 167 km/t
Bagasjerom: 315-1.339 liter
Lengde x bredde x høyde: 419 x 180 x 160 cm
Vekt: 1.682 kg
Hengervekt: 300 kg
Pris: Fra 397.900 kroner

315 liter bagasjerom er ikke veldig imponerende, her er det nesten rart at Kia ikke har klart å utnytte plassen litt bedre.

Alt annet enn Tesla-minimalisme innvendig, akkurat det er nok også noe mange potensielle kjøpere setter pris på.

e-Soul er nesten så firkantet som en Leca-blokk, men mange stylingdetaljer bidrar til å skjule det ganske godt.

Ved hurtiglading kan den ta imot inntil 100 kW. Under optimale forhold kan du lade fra 20 til 80 prosent batterikapasitet på 42 minutter.

Plass og praktiske løsninger

Det høyreiste og firkantede karosseriet er bra for plassutnyttelsen. Foran er det som å sitte i en bil en klasse over. Du setter deg inn, og ikke ned. Særlig for de litt godt voksne av oss, er det behagelig. Baksetet har også god plass, med imponerende takhøyde.

Bagasjerommet er imidlertid ikke blant de største i klassen. 315 liter gjør at dette neppe duger som familiebil for veldig mange. Men du kan naturligvis felle ned bakseteryggene og utnytte baksetet til bagasje når det trengs.

Viktig for mange norske kunder er det også at du kan ha inntil 100 kilo på taket – og at e-Soul også kan trekke tilhenger. Her får du riktignok ikke med deg mer enn 300 kilo. Men for litt hageavfall eller noen hvitevarer, bør det være tilstrekkelig.

Sikkerhet og sikkerhetsutstyr

Kia har lange tradisjoner med å spekke bilene sine med mye utstyr, det gjelder også på sikkerhet. Her er det flere førerassistentsystemer. Radar og kamera som overvåker retningen og hastigheten til andre kjøretøy, gjør at bilen varsler fører dersom kollisjonsfare oppdages. Reagerer ikke føreren, vil bilen bremse automatisk – for å unngå en kollisjon, eller redusere skadeomfanget. Blindsonevarsling er også på plass, det samme er filskiftvarsler.

e-Soul har dessuten fotgjenger-gjenkjenning, og den har trøtthetsvarsling for fører. Det siste advarer hvis bilen registrerer at det er fare for at sjåføren kan sovne bak rattet. Adaptiv cruisekontroll er også på plass. Dette systemet passer automatisk avstanden til bilen foran. Det sikrer bedre flyt i trafikken, og har reddet mange uoppmerksomme sjåfører når bilen foran plutselig har bremset opp.

Design

e-Soul er en av de mest særpregede småbilene du kan kjøpe. Samtidig har Kia gjort en god jobb med å kamuflere hvor firkantet dette designet egentlig er. Her er det smart bruk av mange små og større stylingdetaljer. Det er også litt offroad-faktor, med blant annet ganske kraftige skjermbuer. Alt dette bidrar til at e-Soul står litt ut, sammenlignet med mange mer pregløse konkurrenter.

Innvendig kan nok mange umiddelbart oppfatte dashbordet som litt rotete. Det skjer mye her, med knapper og brytere og mange runde former. Men dette bidrar også til å understreke følelsen av bil som skiller seg litt ut.

Konklusjon

«Trenger du egentlig større elbil?». Det er et ganske relevant spørsmål i møtet med Kia e-Soul. Som eneste bil for en familie, kan den nok bli snau. Men for de som ikke så ofte reiser på tur med fire eller fem i bilen, bør den kunne dekke det aller meste av behov.

Den store styrken her er kombinasjonen rekkevidde og pris. Under 400.000 kroner og rekkevidde på over 450 kilometer, er bra. Det samme er utstyrsnivå og særpreg. Kia har også svært gode garantivilkår i Norge, med syv års nybilgaranti. Det bidrar til å gi forutsigbart bilhold i mange år.

Konkurransen blant elbilene har blitt mye tøffere de siste par årene. Det merker naturligvis også e-Soul. For eksempel har en konkurrent som Tesla Model 3 blitt brysom etter priskutt tidligere i år. Ja, du kan også få Polestar 2 med lengre rekkevidde enn e-Soul, til nesten nøyaktig samme pris. Her er det med andre ord smart å sette seg godt inn i marked og konkurrenter, før man bestemmer seg.

Campingklubbens plane

PINSETREFF

2. – 6. JUNI 2022

VAULALI TRIALKLUBB

Som mange tidligere har fått med seg, er Pinsetreffet 2022 lagt til Vaulali Trialklubb sitt område. Her er det god plass, både til bobiler og campingvogner, samt gode lokaler å oppholde seg inne i. Det er også tilgang til toalett, dusj, tømming av toalett og gråvann.

For den som ikke har bobil/vogn er det mulig å leie rom på Normisjonen sitt leirsted like i nærheten. Gå inn på www.vaulali.normisjon.no for mer info.

Påmelding må skje innen 10. mai til Alf Seim på mobil *952 09 501* eller *inhsei@online.no*

De som allerede har meldt seg på turen, er også påmeldt til treffet, og behøver dermed ikke å gjøre det på nytt. Den som ønsker å leie rom må ordne dette selv direkte til Normisjonen.

Vi minner om at det også er ledig plass på turen fredag, så den som ønsker å være med må gi beskjed om dette ved påmelding. Turen til Flor og Fjære koster kr 1.390 pr person, og må i sin helhet dekkes av den enkelte.

Kostnad oppstillingsplass m/strøm er kr 200,- pr døgn.

Egenandelen for treffet er satt til kr 200,- pr person, som dekker felleskostnader for treffet og felles middag.

På grunn av driften i trialklubben kan ikke innreise skje før torsdag, med unntak av de treffansvarlige som må være der onsdag for å legge til rette for arrangementet.

De som skal være med på turen til Flor og Fjære må møte opp på treffstedet før kl. 10.00 på fredag.

Vaulali Trialklubb har utarbeidet en egen «veibeskrivelse» for lettere å finne fram. Denne vil bli sendt til alle som skal på treffet.

Et besøk til Flor & Fjære begynner med en båttur til øya. Fra Strandkaien i Stavanger tar det rundt 20 minutter med båt før dere stiger i land i blomsterhavet.

Program for Pinsetreff

Torsdag 2. juni

Innreise for treffdeltagerne

Fredag 3. juni

10.30	Avreise med buss til Tau
11.00	Avreise med båt til Flor & Fjære
15.30	Avreise fra Flor & Fjære til Tau
19.00	Samling med kaffe og vafler

Lørdag 4. juni

11.00	Orientering om Vaulali trialklubb Oppvisning av trialkjøring
19.00	Samling i salen
	Årsmøte / felles middag

Søndag 5. juni

14.00	Hesteskokasting
16.00	Felles grilling
19.00	Felles samling salen/
	Klubblotteri m.m. (husk å ta med gevinster)

Mandag 6. juni

Avslutning / pakking / hjemreise

En omvisning i den bugnende parken gir innblikk i 3 generasjoners lidenskap for å lage verdens vakreste hager.

Generelt om allergier

I dag er det mange som har ulike matallergier. Vær derfor snill å melde fra om dette på forhånd slik at vi kan ta hensyn til dette ved bestilling av felles måltider.

r for 2022

Campingklubben opplever at stadig flere ønsker å være med på sosiale og rusfri treff gjennom den norske campingsesongen. Tre treff er planlagt i 2022.

Program for Høsttreff

Torsdag 28. Juli

17.00 Velkommen, kaffe og nystekte vafler

Fredag 29. Juli

11.00 Brannøvelse med Torpo brannvern

14.00 Fiskekonkurranse

19.00 Felles middag på kafeen på campingplassen

Lørdag 30. Juni

14.00 Hesteskokasting

16.00 Felles grilling (alle ordner med egen grillmat)

19.00 Fellessamling i kafeen med klubblotteri (husk å ta med gevinster)

Søndag 31. Juli

Avslutning / pakking / hjemreise

HØSTTREFF

28. – 31. JULI 2022

TORPOMOEN, TORPO

Påmelding innen 15. juli til Alf Seim på mobil *952 09 501* eller *inhsei@online.no*

Torpomoen ligger mellom Gol og Ål i Hallingdal, for mange selve hjertet i Hallingdalen. Torpomoen har tidligere vært et militært samlingssted med historie tilbake til rundt 1860. Under krigen etablerte tyskerne seg her som et strategisk sted for å kunne kontrollere trafikken mellom øst og vest. Det ble bygd en brakkeleir med forlegning til 1500 soldater og stallplass til 100 hester.

I dag er området overtatt av lokale virksomheter. Området blir brukt til kurs og øvingsområde, både for politi og brannvern, samt som lokasjon for flere bedrifter.

Området er åpent for camping, og her er det tilgang til både sanitæranlegg, tømming av toalett og gråvann.

På den andre siden av riksveiene ligger Hallingdalselven, som ifølge nettsiden er en god ørret-elv. Alle som bor på Torpomoen kan fiske gratis i den delen av elven som tilhører Torpomoen. Så her får du sjansen til å kose deg med elvefiske.

Området som vi skal bruke som treffsted, blir generelt brukt av flere, og blir først reservert for oss fra torsdag. Den som ønsker å komme tidligere må derfor bruke andre oppstillingsplasser frem til da.

Hallingdal brann- og redningsteneste iks holder til på Torpomoen, og fredag vil de holde kurs med oss i brannslokking. Kurset vil blant annet ta for seg hvordan vi kan forebygge brann, og hvordan vi skal forholde oss dersom uhellet skulle skje. Alle som ønsker vil få prøve å slukke en brann.

Oppstillingsplass m/stream koster kr 270,- pr døgn

Egenandel kr 250,- pr person.

KRABBETREFFET

12. – 14. AUGUST 2022

SKADBERG CAMPING

Årets Krabbetreff arrangeres på Skadberg Camping på Nordre Eigerøy. Påmelding innen 1. august 2022 til Gunleiv Engedal på mobil *976 98 993* eller *tonejengedal@gmail.com*

Pris oppstillingsplass m/strøm kr 250,- pr døgn pr bil

Program for Krabbetreff

Torsdag / fredag

Oppsetting av telt (egen gruppe får ansvaret)

Setting av krabbeteiner. Forbehold om noenlunde bra vær

17.00 Velkommen, kaffe og nystekte vafler

Lørdag 13. August

Morgen: Trekking av teiner

16.00 Vi koser oss med rikelig og god sjømat

Klubb-lotteri – husk å ta med gevinstar

Kostnadene med kjøp av mat blir delt på antall treffdeltagere (erfaringsmessig rundt kr 150,- per person)

Søndag 14. August

Avslutting / nedrigging av telt / hjemreise

Din medlemsfordel:
MA Veihjelp med Viking

Som MA – og Ung i trafikken-medlem med veihjelp har du rett til to kostnadsfrie assistanser i året. Dersom du skulle behøve flere assistanser betaler du en egenandel på kr. 100,- pr. assistanse.

Ring MA Veihjelp tlf. 800 30 008 (fra utlandet +47 22 68 50 09). Ha ditt medlemsnummer klart.

Det er kun disse numrene som gjelder for MA Veihjelp. Du får god service og rask hjelp!

Medlemskapet gjelder ved assistansebehov i hele Europa under forutsetning av at tjenesten er tilgjengelig lokalt i de enkelte land.

VIKTIG:

Rekvirert oppdrag som ikke benyttes og ikke avbestilles, må betales av medlemmet!

Tre kategorier dekket

MAs medlemmer i følgende kategorier er dekket av MA Veihjelp:

- MA Medlemskap m/veihjelp
- Familiemedlem MA (ektefelle/samboer)
- Plussmedlem Ung i trafikken

Hvem gjelder avtalen?

MA Veihjelp gjelder for deg som person og er knyttet til biler som:

- eies av medlemmet.
- tilhører andre personer i medlemmets husstand, men som kjøres av medlemmet.
- er registrert på et firma og medlemmet er fast bruker av bilen.
- som har gyldig kasko- eller delkasko forsikring. Vekt opp til 5 tonn.

Dekningen gjelder ikke for:

- husstandsmedlemmer som ikke er medlemmer i MA
- biler med utenlandske skilter
- biler i kommersiell tjenestebruk
- biler med prøveskilter

NB! Motorsykler, mopeder og fire-hjulinger krever tilleggsdekning.

Trenger du tilleggsdekning?

Sjekk om du trenger tilleggsdekning:

- Hvis bilen kun er ***ansvarsforsikret***.
- Du ønsker å benytte deg av MA Veihjelp for ***motorsykkel***, ***moped*** og ***firehjuling***.
- Du får driftsstans over 24 timer og ønsker ***gratis leiebil*** (dekkes opptil kr. 2000,-. OBS! Utgifter til taxi dekkes ikke).

I tilfellene over må du betale en tilleggsdekning på kr 330,- pr. år i tillegg til medlemskontingenten.

Kontakt MA - Rusfri Trafikk, så sender vi deg faktura.

Husk å oppgi kjøretøyets registreringsnummer og hva tilleggsdekningen skal gjelde for.

VIKING REDNINGSTJENESTE

Gled noen med et kinobesøk. Billettene bestiller du enkelt hos oss.

Slik bestiller du for Ung i Trafikkens medlemmer:

Send din bestilling på e-post til *stig@ungitrafikken.no* eller på SMS til *909 64 646*. Bestillingen må inneholde navn, telefonnummer (hvis du bestiller på e-post) og antall billetter.

Du vil få en bekreftelse fra oss på at din bestilling er mottatt og informasjon om hvilket beløp som skal betales.

VIPPS deretter oppgitt beløp til Ung i Trafikken (VIPPS nr 91553).

Når betalingen er mottatt hos oss sender vi deg billettkode/-r på SMS eller e-post.

NB: Tilbudet gjelder nasjonale medlemmer.

Slik bestiller du for MA-medlemmer:

Send din bestilling på e-post til ma@marusfritrafikk.no. Bestillingen må inneholde navn, telefonnummer og antall billetter.

Du vil få en bekreftelse fra oss på at din bestilling er mottatt og informasjon om hvilket beløp som skal betales. Vipps deretter oppgitt beløp til MA (VIPPS nr 93834)

Når betalingen er mottatt hos oss sender vi deg billettkode/-r på SMS eller e-post.

NB! Billetter effektueres mandag – fredag mellom kl. 08.00 – 15.00.

Kjøp MA-kalenderen 2022 og lodd i MAs landslotteri!

MA-kalenderen for 2022 er nå til salgs for kr 448,- fritt tilsendt.

Hovedgevinsten i MAs landslotteri er 100.000 kroner. I tillegg er det mange andre flotte gevinster, deriblant flere pengepremier.

Overskuddet fra lotteriet gir et stort bidrag til MAs prosjektarbeid for en rusfri trafikk og trafikksikkerhet generelt.

Bestillingen kan gjøres til MA – Rusfri Trafikk på telefon 22 47 42 00 eller epost til ma@marusfritrafikk.no.

Pris pr. lodd i MAs landslotteri er kr 40,-.

Takk for støtten!

Støtt oss ved å kjøpe MAs aktivitetshefte

Heftet inneholder spennende aktiviteter for hele familien.

Du kan bestille ved å sende epost til ma@marusfritrafikk.no eller ringe oss på tlf. 22 47 42 00.

Pris kr. 448,- fritt tilsendt.

Takk for støtten!

Vær synlig i trafikken

Sørg for at du selv og alle du er glad i, er synlig i trafikken. Kjøp våre refleksbånd (kr 10,-) og vester (kr 30,-).

Takk!

MA – Rusfri Trafikk har mottatt 4.600 kroner i gave i forbindelse med Sigbjørn Frøyslands bortgang.

Frøysland var mangeårig medlem i MA og innehadde flere tillitsverv i Hordaland.

Vi takker for gaven og lyser fred over hans minne.

Vi minner om at din faktura for medlemskap i MA – Rusfri Trafikk sendes digitalt. Når du har betalt vil du motta ditt medlemskort i samme kanal som du mottok fakturaen. Ta kontakt med oss om du har spørsmål knyttet til ditt medlemskap.

Dine medlemsfordeler i MA – Rusfri Trafikk

Viking Redningstjeneste	MA Veihjelp. Ring 800 30 008
AutoMester – Verkstedstjenester	10 % rabatt på arbeid ved reparasjoner, 10 % på periodisk kjørekontroll. Les mer på vår hjemmeside.
Kino – Norgesbilletten	Pris pr. billett, kr. 85,-
Thon Hotels	Avtalen gir mellom 5 - 10 % - alt etter hvilket hotell man bestiller på. Dette vil komme fram ved bestilling. Må bestilles på nett!
Skandia Energi	Les mer om avtalen på vår hjemmeside
Konsulenttjenester	Se oversikt på våre hjemmesider for juridisk og tekniske konsulenter
Bilteknisk rådgivning	Se oversikt på våre hjemmesider
Internasjonalt førerkort	Pris: medlemmer kr. 75,- / ikke medlem kr. 200,-
MA Campingklubb	Les mer på vår hjemmeside
Briller – Synsprøve	Rabatt på synsprøve og innfatning hos Brilleland og Interoptik. Les mer på vår hjemmeside
Avis – Bilutleie	15 % rabatt ved leie av bil i Norge, 5 – 10 % i resten av Europa. Les mer på vår hjemmeside
Wright Trafikkskole	Rabatt på kjøretimer – for deg eller noen du vil gi det til
Klagenemda for bilsaker	Les på www.marusfritrafikk.no

**Les mer om dine medlemsfordeler på www.marusfritrafikk.no/medlemsfordeler*

Vi trenger flere som støtter arbeidet for en sikker og rusfri trafikk. Bli med!

Hvert år blir 20 – 30 personer drept i trafikkulykker på grunn av ruspåvirket kjøring, og mange flere blir kvestet for livet.

MA – Rusfri Trafikk arbeider for at INGEN skal dø eller bli hardt skadd på grunn av rus i trafikken!

Vi gjennomfører prosjekter og aktiviteter som når mange mennesker, vi driver påvirkningsarbeid mot politikere og andre beslutningstagere både lokalt og nasjonalt. Vi jobber stort og vi jobber smått.

Vi gjør en forskjell! Får vi gjøre den sammen med deg?

Jeg vil bli medlem i MA - Rusfri Trafikk

Etternavn/fornavn:

.....

Gate/vei:

.....

Postnr.: Poststed:

.....

Fødselsdato:

.....

Telefon: Mobil:

....

E-post:

.....

Kryss av for medlemskategori:

- ☐ 930,- Premium med redning
- ☐ 630,- Premium uten redning
- ☐ 720,- Honnør med redning
- ☐ 420,- Honnør uten redning
- ☐ 300,- Familiemedlem (ektefelle/samboer)
- ☐ 260,- Støttemedlem
- ☐ Jeg aksepterer vilkårene for medlemskap

....

Sted / dato Underskrift

Alle medlemmer mottar medlemsbladet «Motorføreren» og har tilgang til våre medlemsfordeler. NB! Støttemedlem mottar medlemsblad, men har ikke tilgang til medlemsfordelene.
Sendes til: **MA - Rusfri Trafikk, PB 752 Sentrum, 0106 Oslo**

RUSFRI TRAFIKK

UNG I TRAFIKKEN
- ingen venner å miste

Knut Arild Hareide rakk å spise kake - samt å få Ung i Trafikken inn i statsbudsjettet - før han i oktober måtte takke for seg som samferdselsminister. Vår kommunikasjonsrådgiver Henrik Pettersen Sunde (til venstre) takket for tilliten.

Feiret med kakefest:

To millioner til Ung i Trafikken

Tirsdag 12. oktober ble en historisk dag for Ung i Trafikken: Organisasjonen ble for første gang omfattet av statsbudsjettet. Begivenheten ble feiret med kake sammen med Knut Arild Hareide.

Norges eneste trafikksikkerhetsorganisasjon for ungdom får to millioner kroner i direkte driftsstøtte over budsjettet. Dette samsvarer også med innspillet til den avgåtte regjeringen.

Daglig leder i Ung i Trafikken, Stig Eid Sandstad, er full av begeistring.

– Først og fremst er det en kjempelettelse og det gir oss en forutsigbarhet. Tidligere har vi jo mottatt en viss sum for å jobbe med ulike prosjekter og tilskudd basert på medlemmer, nå får vi derimot to millioner i driftstilskudd, sier en smilende Sandstad.

Lederen forteller at Ung i Trafikken nå blant annet kan kaste seg rundt å ta ad hoc-oppgaver innen trafikksikkerhet.

– Det vil endre hverdagen vår betraktelig når det dukker opp noe i samfunnet, slik at vi nærmest med en gang kan jobbe forebyggende med viktige saker. Det gir oss muligheten til å hive oss rundt når det kommer nye saker i samfunnet som det er vesentlig å jobbe forebyggende med, sier han.

– Hva har vært nøkkelen til suksessen?

– I Ung i Trafikken har vi en utrolig stå-på-vilje. Kampanjeleder Liv Marie Bendheim reiser land og strand rundt for å lære elever i videregående skoler om viktigheten av trafikksikkerhet. Videre har vi prosjekter som #Edrusjåfør, digitale trafikksikkerhetskampanjer, E-læringskurs og valgfag trafikk. I tillegg har kommunikasjonsrådgiver Henrik Pettersen Sunde fått oss på agendaen i pressen og blant våre folkevalgte, utdyper Sandstad og legger til:

– Selv er jeg opptatt av å gi mine kolleger frihet under ansvar og det er viktig for meg at vi spiller hverandre god.

Bygget nettverk

Men å komme på statsbudsjettet er ikke gjort i en fei – skal vi tro kommunikasjonsrådgiver Henrik Pettersen Sunde, har Ung i Trafikken jobbet intensivt for å bli en del av den gule boka.

– Alle prosjektene Stig viser til er jo selve grunnen til at vi har tegnet oss på budsjettet, men det politiske arbeidet har vært en sterk bidragsyter for å belyse den harde jobben vi legger ned, noe samferdselsminister Knut Arild Hareide påpekte i sin appell til oss under kakefesten, kommentere Sunde og utdyper ytterligere:

– Tidligere hadde Ung i Trafikken lite fokus på det politiske, men de senere årene har vi jobbet målrettet for å bli kjent med de som regjerer. Vi har bygget bånd og vært opptatt av å hjelpe de med å løse utfordringer de står overfor. Men samtidig har vi stilt krav, sier han.

Statsbudsjettet 2022

Liv Marie og Knut Arild feiret den nye budsjettposten.

– Vi har på mange måter to tanker i hodet, om en kan si det sånn. Den ene handler om å påvirke unge til å ta kloke og fornuftige valg i trafikken. Her bruker vi aktivt sosiale medier. Alt fra enkeltinnlegg til store, kostbare kampanjer med influensere som Oscar Westerlin og Nora Angeltveit, sier Sunde.

Videre har organisasjonen de siste par årene jobbet tett med å hjelpe politikerne til å nå sine mål og ambisjoner.

– Skinne sammen

– For eksempel har vi vært opptatt av at statsråden kan skinne sammen med oss. Tidligere i år kom det strengere regler for bruk av mobil bak rattet, dette fikk Ung i Trafikken og Hareide på agendaen sammen hos God Morgen Norge. Statsråden fikk markert seg og presentert de nye reglene, og vi fikk markert oss overfor statsråden.

Sunde tror også at hyppigere presseomtale har vært vesentlig.

– Vi har jobbet bra med eksternkommunikasjon og satt trafikksikkerhet på agendaen hos politikere og mediene. Bare i år har vi generert over 700 presseoppslag, og gjestet Dagsnytt 18 flere ganger. For en organisasjon på tre ansatte er det noe å ta med seg.

For å være en ressurs for politikerne fremover tror rådgiveren det vil være viktig å bli godt kjent med den nye statsråden og den nye transportkomiteen på Stortinget.

– Også skal vi skreddersy budskap som er tilpasset ungdommen i sosiale medier. Vi ser blant annet en økende trend hvor mange unge filmer seg selv bak rattet mens de kjører i over 100 km/t. Dette er livsfarlig, og vi opplever at mange bagatelliserer konsekvensene av hvor ille det kan gå. Midlene skal blant annet gå til å forebygge dette, avslutter Sunde.

Ung i Trafikkens nye mann

Daniel Kolbeinshavn er født og oppvokst i Bergen, men har nå byttet ut fjell og smale smau med storbylivet.

Bergenseren er ansatt i en 70% stilling, og hans hovedoppgaver blir å videreføre «Death-Trip», og utvikle annet prosjektarbeid. I tillegg vil han fungere som en slags potet innenfor Ung i Trafikkens kommunikasjonsarbeid.

Daniel er inne i et vikariat, siden Liv Marie nå i hovedsak bruker sin tid på å utvikle et nytt undervisningsopplegg for valgfag trafikk i ungdomsskolen.

– Jeg er veldig imponert over det gjengen i Ung i trafikken har fått til, og jeg gleder meg skikkelig til å bli en del av laget. Det å kunne jobbe med det viktige forebygningsarbeidet organisasjonen gjør, er veldig motiverende for meg. I likhet med alle andre, har heller ikke jeg noen venner å miste, sier Daniel.

Daglig leder Stig Eid Sandstad er fornøyd med ny-signeringen.

– Vi er utrolig glade for å ha fått denne trivelige bergenseren med oss på laget. Daniel er positiv og arbeidsom. Så dette er toppers, sier Sandstad.

UNG I TRAFIKKEN
- ingen venner å miste

Edelt metall og trial-jubel

Ung i Trafikken-utøverne Jarand-Matias Vold Gunvaldsen og Huldeborg Barkved var med i trial-VM, og tok med seg gull og bronse.

- √ *Jarand-Matias Vold Gunvaldsen, 21 år*
- √ *Kjører for Grimstad trialklubb.*
- √ *En av tre som vant lag-VM for herrer i klasse Trophy International i Portugal søndag 19.september.*
- √ *De to andre var Sondre (Gekko) Haga fra Riska Motorsykkelklubb, og Håkon Pedersen fra NMK Bergen.*

- √ *Huldeborg Barkved, 20 år*
- √ *Kjører trial for Vaulali trialklubb.*
- √ *En av tre norske kvinner som tok bronse i lag-VM, i såkalt "trophy class" i Trial Des Nations i Portugal.*
- √ *De to andre på laget var Ingveig Håkonsen fra Skiptvet Motoraktivitetsklubb, og Seline Meling fra Risk Motorsykkelklubb.*

Den 21 år gamle Jarand-Matias Vold Gunvaldsen fra Lillesand kjører for Grimstad trialklubb. Han var en av tre på laget som vant lag-VM for herrer i klassen Trophy International i Portugal søndag 19. september. De to andre var Sondre Gije Haga og Håkon Pedersen. Gutta kjørte kun på 5 prikker.

Men det var ikke bare gutta som leverte sterkt. Også de norske kvinnene markerte seg, og Ung i Trafikkens egen Huldeborg Barkved (20) tok bronse.

– Etter lang tid av sykkelen med skade og corona så føles det nesten som en seier å ta med en bronsemedalje hjemover. En fantastisk laginnsats fra hele gjengen, der vi fyller hverandre veldig godt ut og klarer å redde hverandre der det trengs. Det er altså de to beste kjørerne av tre som er tellende. Vi lå rett bak England etter første runde, så selv om det er veldig hard konkurranse her i toppen så må vi prøve å klatre opp ett hakk på pallen til neste år, sier Huldeborg Barkved.

VM-sesongen avsluttet

Jarand-Matias bryter stadig nye barrierer med 13. plass i VMs avslutnings løp, og tre nye VM-poeng.

Samtidig som han også er på laget som vinner VM-lag. Norges lag startet bra og kjørte kontrollert gjennom hele første runden. De ledet med kun to prikker. I runde to så de seg ikke tilbake. De nullet alt og viste med det at de var uslåelige. Det er en fantastisk prestasjon for det norske laget.

– Jeg er fornøyd med å forbedre meg sammenlagt fra i fjor. Konkurrentene mine er ekstremt gode, og det er ikke lett å klatre på sammenlagtlisten. Det er veldig gøy å vinne VM-lag. Det gir noe ekstra å gjøre dette sammen med gode treningskamerater, sier Vold Gunvaldsen og legger til:

-Den internasjonale sesongen er nå slutt. Nå gjenstår tre helger med de norske løpene Norges Cup og NM. Etter det blir det nok en velfortjent liten ferieperiode, avslutter han.

Jarand-Matias Vold Gunvaldsen og Huldeborg Barkved ønsker å gi en stor takk til støtteapparatet, sponsorer, familie og venner for all støtte.

UNG I TRAFIKKEN
- ingen venner å miste

Ung i Trafikken ønsket ny minister velkommen

I midten av oktober presenterte Jonas Gahr Støre sin nye regjering. Og landets nye samferdselsminister heter Jon-Ivar Nygård (Ap).

Slottsplassen var folkerik da de nye statsrådene ble vist frem, og Ung i Trafikken var selvsagt til stede for å ønske den nye samferdselsministeren velkommen. Vår kampanjeleder, Liv Marie Bendheim, overrakte Nygård en blomst og et håndskrevet kort.

– Det var viktig for oss å være til stede på Slottsplassen og ønske ham velkommen. Vi ser frem til å ha et skikkelig møte med Nygård, og vi gleder oss til å arbeide tett med ham for å realisere Nullvisjonen om ingen drepte og skadde i trafikken, forteller Bendheim og legger til:

– Samtidig blir det spennende å se hvordan samferdselsministeren skal løse utfordringene knyttet til livsfarlige trafikale hendelser. Bare i år har nærmere 2.000 personer blitt tatt for ruskjøring og mobilbruk i aldersgruppen 16 – 24 år, og nærmere 20 personer i samme aldersgruppe har mistet livet. Dette forventer vi at ministeren tar på alvor.

UiT skuffet over Hurdalsplattformen

Dagene før statsrådene ble offentliggjort, presenterte Jonas Gahr Støre og Trygve Slagsvold Vedum regjeringens nye politiske plattform – Hurdalsplattformen. Ung i Trafikken savner flere tiltak på trafikksikkerhet.

– Ung i Trafikken er skuffet over den nye regjeringsplattformen siden den nesten ikke tar noen hensyn til trafikksikkerheten, sier Bendheim oppgitt.

Hun viser til at Solberg-regjeringen hadde en rekke punkter i sin plattform for å redusere drepte og hardt skadde, men at Arbeiderpartiet og Senterpartiet kun har én formulering om trafikksikkerhet.

– Det eneste Hurdalskameratene får gjennom på trafikksikkerhet, er at de skal «intensivere arbeidet for å nå visjonen om null drepte og hardt skadde i trafikken». Noe som jo er fint, men vi etterlyser konkrete tiltak.

Bendheim forteller at selve ordet «trafikksikkerhet» ikke en gang er nevnt i plattformen, og at partiene heller ikke sier noe om ambisjonene i Nasjonal Transportplan.

– Spesielt bekymringsverdig er det at regjeringen ikke legger til grunn ambisjonene i Nasjonal Transportplan, men da blir Ung i Trafikkens jobb desto viktigere – fordi vi har faktisk ingen venner å miste, avslutter Bendheim.

MA-kryssord 5-2021

					ANTISKLI ↘		KINOPERI-ODE ↘		G.NAVN		↙MÅNEFASE	PELSDYR ↘		
					KJÆR ↘ PLINGER		ENG. MORO				NUMMER	AVKOKET		
							SURMELK ↓				PÅ FOT			
					SJÅFØR					BRYGG				
									DIKT		ORGANENE			▼
					NORDNORSK FIGUR					EN PÅ SPANSK				
					ENG. NEI									
EGEN-RÅDIG		BÆRE OVER	DYRKING	FJELL-SPISSER ↓					JUTUL	NITROGEN		BLÅSTE UT BRÅTT OG KRAFTIG ↓		
				ORD TIL TRO						OKSYGEN				
KJOLETOPP				ISHAVS-KAVIAR			PAR ↓							▼
↘ RALLY				SANSE-ORGAN										
						VALUTA				AVTALE				
						BYRÅ				LANG LYD				
SØLV			TILBAKE					FORMID-DAGSMAT						
↘ DOLK			MURSTEIN					EDRUSKAPS-TILTAK ↓						
						NYHETER, TØY OG NARKOTIKA	SAMTLIGE					TALL ↓		
KALIUM		STORT IDRETTS-STEVNE ↓		FLØYTIST STEINAR ...		AVIS I FØRDE			LØVE	HALLUSINO-GEN	FJERNSYN			
				KELVIN							HOPPE			
PILOTPLASS ↓IKKE STORE STAVANGER ↘LUFTHAVN							ENGELSK SETT I GANG	BILTYPE			J. NAVN			
								LIKT BEGGE VEIER ↓						
				FORVENTET UTVIKLING								NORGE		
				NEDERLAND								EINAR EGELAND		
MOPED		MA-5 2021	TRIST OG LEI						AVLØP					
			PREPOSI-SJON ↓											
	▲						◀			◀			◀	

Løsning og vinnere MA-kryssord nr. 3–2021:

Vi trekker ut tre vinnere med riktige løsninger, som hver får tilsendt tre lodd i MAs landslotteri.

Sigurd Haugsgjerd, Grendi * **Tor H Pedersen,** Larvik

* **Bjørnar Jakobsen,** Misvær

Vi gratulerer! Og her er løsningen:

			S		L	U	S		Ø
U	N	G	E	▼	T	S	R
	U	R		M	Y	K	E
O	◀	E	N	E	R	Å	◀
G	G			N	E	R	D
	V	F	◀	D	E	M	◀	L	O	N	N			E
V	I	A	B	▼	R	E	R	Ø	J	K	◀	A	D	M
	▼	R	A	F	T	I	N	G	▶	B	Å	D	E	▲
I	F	T	R	O		S	A	G	N		R	R	R	
	Å	E	N	R	O		T	R	Y	N	E	E	S	E
Ø	R	N	MA-3 2021	T		A		O	S		K	N	O	P
	▶	S	V	E	K	K	E	T	▲		N	A	M	
N	O	A		R	U	S	F	R	I	M	E	L		S
	S	T	J	E	L	E		B	L	Y	T	I	M	E
G	P	S		▶	E	N	N	▶	D	E	▲	N	Y	S

Navn: Adresse: **Frist: 15. januar 2022**

VIKØrsta
Strandgata 59, 6150 ØRSTA
Tlf. 57 69 86 50

Olset Entreprenør as
Askvoll - tlf. 907 32 378 - www.olsetentreprenor.no

BJØRGS TRAFIKKSKOLE
Innherredsvegen 63 B, 7503 STJØRDAL
Tlf. 909 52 222

Gumpens Auto Grenland AS
Melkevegen 10, 3919 Porsgrunn. Tlf. 24 03 55 00.
E-post: gumpen.grenland@gumpen.no. grenland.volkswagen.no

Høgskolen i Molde
avd for vernepleierutdanninga
6402 MOLDE – Tlf. 71 21 40 00

Bertel O. Steen
Møre og Romsdal avd. Molde
Gammelseterlia 4, 6422 MOLDE
Tlf. 71 24 93 00

STORBILSENTERET ÅM TRAFIKKSKULE AS
Furene 29 - 6105 VOLDA
Tlf. 70 07 44 30

Norges Trafikkskoleforbund
Leif Tronstads plass 6, 1337 SANDVIKA
Tlf. 22 62 60 80

TERJE PETTERSEN TAK- OG BLIKKENSLAGERVERKSTED AS
Smedstadgrenda, 2133 GARDVIK
Tlf. 62 97 42 82

Trondsen Auto AS
Din partner i bil
Håndverkerveien 4 B, 9018 TROMSØ
Tlf. 930 53 700

ABC KJØRESKOLE AS
Romdalsgata 3, 6413 MOLDE
Tlf. 71 25 30 15

SI.BYGG
www.sibygg.no
MESTERHUS – det blir som avtalt

PB PIZZABAKEREN
Lillesand
37 26 33 66

Kristiansen as
BETONGPUMPING - SKIEN
Øvre Damsted 2, 3740 SKIEN
Tlf. 901 85 868

MEDLEM AV: NARF
Sogn Rekneskapskontor A/S
6868 GAUPNE – Tlf. 57 68 10 18

VB Lofoten Vann og Varme AS
Fygleveien 53, 8370 LEKNES
Tlf. 76 08 05 50

DKF DRAMMEN KJØL OG FRYS AS
KULDEENTREPRENØR
Drammen: Tlf.: 32 83 16 88 • www.dkf.no
Avd. Kongsberg: Tlf.: 32 76 43 00 • magne@dkf.no

BYGGMESTER MODALEN A.S
Indre Årsnes, Hæstadveien 5, 4770 HØVÅG
Tlf. 950 82 025

mobile
Mobile Sarpsborg AS
Herbergveien 15, 1710 Sarpsborg
Telefon 69 15 89 89 • www.mobile.no

Brødrene Henriksen Transport AS
Lyngbakkvegen 40, 3736 SKIEN
Tlf. 411 33 300

06000
God tur videre
VIKING
www.vikingredning.no

Stiftelsen Våler Bo og servicesenter
Vålertunet 1, 2436 VÅLER I SOLØR
Tlf. 908 24 512

HAUGENS BILSERVICE AS

TAXI 03550
ROMERIKE

RIF Siving Trond Amundsen
Rådgivende ingeniør i byggeteknikk
www.sivingamundsen.no

Kias Reklame
BE YOUR BRAND
NEW WAVE PROFILE
Vålerveien 65, 1597 MOSS
Tlf. 69 20 58 50

Aulie
Godt til alle
NYBAKTE LOMPER OG LEFSER!

BK Logistics AS
+ 47 911 70 224

FINNÅS KRAFTLAG
5430 BREMNES
Tlf. 53 42 89 00

last / buss / henger
Vi vet hva kjøretøyet betyr for deg!
Finn et av våre verksted nær deg på
www.teamverksted.no
Team Verksted

Returadresse: MOTORFØREREN, Pb 752 Sentrum, 0106 Oslo